

Matendo ya Mitume

Utangulizi

Kitabu cha Matendo ya Mitume kinatoa historia ya msingi ya kuenea kwa Ukristo katika miongo mitatu mara baada ya kifo na kufufuka kwa Yesu Kristo. Ingawa kuna injili nne zinazolezea juu ya maisha ya Yesu Kristo, kuna kitabu kimoja tu katika Agano Jipyia kinachofuatilia kupanuka kwa kanisa la kwanza. Kitabu hiki cha Matendo kimeelezewa kama egemeo la Agano Jipyia. Kitabu hiki ni moja ya vitabu viwili vinavyokubaliwa kuwa mwandishi ni Theoflo. Kitabu cha kwanza ambacho ni Injili ya Luka, kinamfahamisha msomaji kuhusu maisha na kazi ya Kristo. Kitabu hiki cha pili kinajhusisha na huduma ya wafuasi wa Kristo. Kusudi la mwandishi ni kutoa maelezo juu ya kuanza kwa ukristo na jinsi Mungu alivyodihirisha nafsi Yake mwenyewe katika mwili wa Yesu Kristo kwa kupitia Kanisa. Luka anajaribu kuonyesha hali ambayo Kanisa la kwanza lilikabiliwa nayo wakati wa kuenea kwake katika utawala wa Rumi.

Umahiri wake wa historia unamsaidia kutumia misamiati sahihi kwa maafisa wa Kirumi katika kitabu chote ambacho kinatambuliwa kama kazi ya utafiti wa msomi au ya ujuzi wa binafsi. Kutokana na hilo, mwandishi anahesabiwa kama mwana historia aliye sahihi zaidi.

Po pote ambako elimu ya mambo ya kale au uhakika wa uandishi unapopatikana kitabu hiki cha Matendo kimeonekana kuwa chanzo muhimu cha kumbukumbu.

Luka anathibitisha katika kitabu hiki kwamba kazi ambayo Bwana Yesu allianzzisha alipokuwa duniani anaendelea kuifanya katika kanisa lake kwa njia ya Roho Mtakatifu. Katika kuenea kwa Ukristo, mkazo mkubwa umewekwa kwa Roho Mtakatifu katika kitabu chote. Ingawa wanafunzi wa Yesu wanatajwa katika sura za mwanzoni, wengi wa wale Kumi na Wawili hawatajwi tena baadaye. Petro ndiye anayeonekana sana wakati wa kuanza kwa kanisa huko Yerusalem, naye anakuwa kimya hadi wakati wa baraza huko Yerusalem. Kama vile kituo cha Ukristo kilivyo hama kwenda Antiochia, Paulo alijitokeza kama kiongozi mkuu, hivyo sehemu ya mwisho ya kitabu hiki imetoa nafasi kubwa kwa Paulo na utume wake. Kitabu kinaishia ghafula na Paulo kama mfungwa anayehubiri Habari Njema (Injili) huko Rumi.

Ujumbe wa kanisa la kwanza umepewa umuhimu mkubwa katika kitabu cha Matendo. Anaanza kwa kueleza jinsi wanafunzi wa Yesu walivyojazwa na nguvu za Roho Mtakatifu wa Mungu, wakaanza kuhubiri kwa ujasiri na watu 3,000 wakaokolewa kwa siku moja (2:41). Kisha anaeleza maisha ya Kanisa la Yerusalem, kuenezwa kwa Injili Samaria, matendo ya mtume Petro na kuteswa kwa waamini wa kwanza. Baada ya hapo anaeleza juu ya kazi ya mtume Paulo miongoni mwa watu wa mataifa mengine (ambao si Waisraeli). Anaeleza kwa kirefu kuhusu safari tatu za Mtume Paulo kueneza injili na anamalizia na safari ya Paulo huko Rumi.

Wazo Kuu

Kitabu cha Matendo ya Mitume kiliandikwa kwa madhumuni ya kueleza jinsi Injili ilivyoeneza kutoka kwa Wayahudi na kuwafikia watu wa mataifa mengine (1:8). Habari Njema kuhusu kufa na kufufuka kwa Yesu ilikuwa ndiyo kiini cha msingi wa imani ya Ukristo. Imani hii isingweza kuzuiliwa ikae katika sehemu moja tu ya dunia, bali ilikusudiwa na Mungu iwfakie watu wote duniani. Kwa sababu hii Mungu aliwawezesa watu Wake kuineza Injili kila mahali kwa njia ya Roho Mtakatifu ambaye aliwatia nguvu, Mungu mwenyewe akitenda kazi pamoja nao akilithibitisha lile Neno kwa ishara, miujiza na maajabu mengi.

Kule kuenea kwa Kanisa kutoka kwa Wayahudi kwenda kwa mataifa mengine, kulisababisha shinikizo kutoka kwa Wayahudi walioamini kutaka watu wa mataifa mengine wafuate mapokeo ya Kiyahudi, kitu kilichopelekea kufanyika kwa baraza huko Yerusalem (Mdo.15). Hili baraza liliamua kuweka msimamo kwamba watu Mataifa wasilazimishwe kufuata mapokeo wala desturi za Kiyahudi. Hivyo uamuzi ulikuwa (Mdo 15:28-29) "Kwa maana imempendeza Roho Mtakatifu na sisi tuisiwaitwike mzigo wo wote mkubwa zaidi ya mambo haya yafuatayo ambayo ni ya lazima: Kwamba mjepushe na kitu cho chote kilichotolewa sadaka kwa sanamu, kunywa damu, nyama ya wanyama wallionyongwa na mjepushe na uasherati. Mkiyaepuka mambo haya mtakuwa mmeefanya vyema." Uwezo wa Mungu juu ya vitu vyote unadhihirika kwa jinsi Injili inavyowabidilisha watu wasioamini wakawa watu wapya na jinsi Roho Mtakatifu alivyowaimarisha Wakristo wakastahimili wakati wa mateso. Ingawa wengi walipoteza maisha yao (hata Petro na Paulo walikufa wakiitetea Injili), lakini walipata ushindi wa kweli na uzima wa milele ndani ya Yesu Kristo.

Mwandishi

Luka

Tarehe

Kama 63 B.K.

Mgawanyo

- Kanisa la kwanza (1:1-5:42).
- Mateso na kuenea kwa Injili (6 :1-9:31).
- Matendo ya Petro (9:32-12:25).
- Safari ya kwanza ya Paulo kueneza Injili (13:1-14:28).
- Mkutano wa Yerusalem (15:1-41).
- Safari ya pili ya Paulo kueneza Injili (16:1-18:22).
- Safari ya tatu ya Paulo kueneza Injili (18:23-21:14).
- Kukamatwa kwa Paulo na safari yake kwenda Rumi (21:15-28:31).

Matendo ya Mitume

Ahadi Ya Roho Mtakatifu

1 Katika kitabu changu cha kwanza nilikuandikia mpendwa Theofilo, kuhusu mambu yote Yesu aliyoofanya na kufundisha tangu mwanzo, ²hadi siku ile alipochukuliwa kwenda mbinguni, baada ya kuwapa maelekezo kwa njia Roho Mtakatifu wale mitume aliowachagua. ³Baada ya mateso Yake, alijionyesha kwao na kuwathibitishia kwa njia nyingi kwamba yeche yu hai. Katika muda wa siku arobaini baada ya kufufuka kwake aliwatokea na kunena kuhusu Ufalme wa Mungu. ⁴Wakati mmoja alipokuwa pamoja nao, aliwapa amri hii, "Msitoke humu Yerusalem, bali ingojeni ahadi ya Baba, ambayo mmenisikia nikisema habari Zake. ⁵Yohana aliwabatiza kwa maji, lakini baada ya siku hizi chache mtabatizwa kwa Roho Mtakatifu."

Kupaa Kwa Yesu Kwenda Mbinguni

⁶Mitume walipokuwa wamekusanyika pamoja, wakamwuliza Yesu, "Bwana, je, huu ndio wakati wa kuwarudishia Israeli ufalme?"

⁷Yesu akawaambia, "Si juu yenu kujuu nyakati na majira ambayo Baba ameyaweka katika mamlaka Yake mwenyewe. ⁸Lakini mtapokea nguvu akiisha kuwajilia juu yenu Roho Mtakatifu, nanyi mtakuwa mashahidi Wangu katika Yerusalem, Uyahudi kote na Samaria, hadi miisho ya dunia."

⁹Baada ya kusema mambo haya, walipokuwa wanatazama, akachukuliwa juu mbinguni mbele ya macho yao na wingu likampokea wasimwone tena.

¹⁰Walipokuwa bado wakikaza macho yao kuelekea juu alipokuwa akienda Zake Mbinguni, tazama ghafula, wanaume wawili waliovaa mavazi meupe wakasimama karibu nao, ¹¹wakasema, "Enyi watu wa Galilaya, mbona mnasimama mkitazama juu mbinguni? Huyu Yesu aliyechukuliwa kutoka kwenu kwenda Mbinguni, atarudi tena jinsi iyo hiyo mliyomwona akienda Zake Mbinguni."

Mathiya Achaguliwa Badala Ya Yuda

¹²Ndipo waliporudi Yerusalem kutoka Mlima wa Mizeituni, uliokuwa karibu na Yerusalem, umbali wa mwendo wa Sabato^a kutoka mjini. ¹³Walipowasili mjini Yerusalem, walikwenda ghorofani kwenye chumba walichokuwa wakiishi. Wale waliokuwepo

walikuwa: Petro, Yohana, Yakobo, Andrea, Filipo, Thomasi, Bartholomayo, Mathayo, Yakobo mwana wa Alfayo, Simoni Zelote^b na Yuda mwana wa Yakobo. ¹⁴Hawa wote waliungana pamoja katika maombi. Pamoja nao walikuwapo wanawake kadha wa kadha na Maria mama Yake Yesu pamoja na ndugu Zake Yesu.

¹⁵Katika siku hizo Petro akasimama katikati ya waamini, (jumla yao wote walikuwa watu wapatao 120,) akasema, ¹⁶"Ndugu zangu, ilibidi maandiko yatimie yale ambayo Roho Mtakatifu alitabiri kuitia kwa Daudi kumhusu Yuda aliyeaongoza wale waliomkamata Yesu. ¹⁷Yuda alikuwa mmoja wetu, kwa maana na yeche alichaguliwa ashiriki katika huduma hii."

¹⁸(Basi Yuda alinunua shamba kwa zile fedha za uovu alizopata, akiwa huko shambani akaanguka, akapasuka na matumbo yote yakatoka nje. ¹⁹Kila mtu huko Yerusalem akasikia habari hizi, kwa hiyo wakapaita mahali hapo kwa lugha yao, Akeldama, yaani, Shamba la Damu.)

²⁰"Kama vile ilivyoandikwa katika kitabu cha Zaburi,

"Mahali pake na pawe ukiwa
wala asiwepo mtu atakayekaa humo
na mtu mwingine aichukue nafasi yake."

Mathiya Achaguliwa

²¹Kwa hiyo inatubidi tumchague mtu mwingine miongoni mwa wale ambao wamekuwa pamoja nasi wakati wote Bwana Yesu alipoingia na kutoka katikati yenu, ²²kuanzia ubatizo wa Yohana mpaka siku aliyechukuliwa kutoka kwetu kwenda Mbinguni. Kwa kuwa mmoja wao inabidi awe shahidi pamoja nasi wa ufufuo Wake."

²³Wakapendekeza majina ya watu wawili: Yosefu, aitwaye Barsaba (ambaye pia alijulikana kama Yusto) na Mathiya. ²⁴Kisha wakaomba, wakasema, "Bwana, Wewe waujua moyo wa kila mtu. Tuonyeshe ni yupi kati ya hawa wawili uliyemchagua ²⁵ili achukue nafasi ya huduma ya utume ambayo Yuda aliacha ili aende mahali pake mwenyewe." ²⁶Kisha wakawapigia kura, nayo kura ikamwangukia Mathiya, naye akaongezwa kwenye wale mitume kumi na mmoja.

^a¹² Mwendo wa Sabato hapa ina maana umbali wa kama kilomita 1.1, yaani, (mita 1,100)

^b¹³ Zelote hapa ina maana alikuwa mwanachama wa Wazelote, ambacho kiliokuwa kikundi cha kizalendo cha Kiyahudi cha kupinga jeuri ya Warumi.

Matendo ya Mitume

Kushuka Kwa Roho Mtakatifu

2 Ilipowadia siku ya Pentekoste, walikuwa wote mahali pamoja. ²Ghafula sauti kama mvumo mkubwa wa upopo uliotoka mbinguni, ukaijaza nyumba yote walimokuwa wameketi. ³Zikatokea ndimi kama za moto zilizogawanyika na kukaa juu ya kila mmoja wao. ⁴Wote wakajazwa na Roho Mtakatifu, wakaanza kunena kwa lugha nyingine, kama Roho alivyowajalia.

⁵Basi walikuwepo Yerusalemu Wayahudi wanaomcha Mungu kutoka kila taifa chini ya mbingu. ⁶Waliposikia sauti hii, umati wa watu ulikusanyika pamoja wakistaajabu, kwa sababu kila mmoja wao aliwasikia wakisema kwa lugha yake mwenyewe. ⁷Wakiwa wameshangaa na kustaajabu wakauliza, "Je, hawa wote wanaozungumza si Wagalilaya? ⁸Imekuwaje basi kila mmoja wetu anawasikia wakinena kwa lugha yake ya kuzaliwa? ⁹Warparathi, Wamedi, Waelami, wakazi wa Mesopotamia, Uyahudini, Kapadokia, Ponto na Asia, ¹⁰Frigia, Pamfilia, Misri na pande za Libya karibu na Kirene na wageni kutoka Rumi, ¹¹(Wayahudi na waongofu, Wakrete na Waarabu sote tunawasikia watu hawa wakisema katika lugha zetu wenyewe, mambo makuu ya ajabu ya Mungu.) ¹²Wakiwa wameshangaa na kufadhaika wakaulizana, "Ni nini maana ya mambo haya?"

¹³Lakini wengine wakawadhihaki wakasema, "Hawa wamelewa mvinyo!"

Petro Ahutubia Umati

¹⁴Ndipo Petro akasimama pamoja na wale mitume kumi na moja, akainua sauti yake na kuhutubia ule umati wa watu, akasema: "Wayahudi wenzangu na ninyi nyote mkaao Yerusalemu, jueni jambo hili mkanisikilize. ¹⁵Hakika watu hawa hawakulewa kama mnavyodhania, kwa kuwa sasa ni saa tatu asubuhil! ¹⁶Hawa hawakulewa, ila jambo hili ni lile lilitabiriwa na nabii Yoeli akisema,

¹⁷" 'Katika siku za mwisho, asema Bwana, nitamimina Roho wangu juu ya wote wenyewe mwili.

Wana wenu na binti zetu watatabiri, vijana wenu wataona maono na wazee wenu wataota ndoto.

¹⁸Hata juu ya watumishi wangu nitamwaga Roho wangu, nao watatabiri".

¹⁹Nami nitaonyesha maajabu mbinguni juu

na ishara duniani chini, moto na mvuke wa moshi mnene.

²⁰Jua litakuwa giza na mwezi utakuwa mwekundu kama damu, kabla ya kuja siku ile kuu ya Bwana iliyo tukufu.

²¹Lakini ye yote atakayeliita jina la Bwana, ataokolewa.'

²²"Enyi Waisraeli, sikilizeni maneno haya nisemayo: Yesu wa Nazareti alikuwa mtu aliyethibitishwa kwenu na Mungu kwa miujiza, maajabu na ishara, ambayo Mungu alitenda mionganini mwenu kwa kuititia yeye, kama ninyi wenyewe mjuavyo. ²³Huyu mtu akiisha kutolewa kwa shauri la Mungu lililokusudiwa kwa kujua kwake Mungu tangu zamani, ninyi, kwa mikono ya watu wabaya, mlimwua kwa kumgongemea msalabani. ²⁴Lakini Mungu alimfufua kutoka kwa wafu akamwondolea uchungu wa mauti, kwa sababu haikuwezekana yeye kushikiliwa na nguvu za mauti. ²⁵Kwa maana Daudi asema kumhusu yeye:

" 'Nalimwona Bwana mbele yangu siku zote.

Kwa sababu yuko mkono wangu wa kuume, sitatikisika.

²⁶Kwa hiyo moyo wangu unafurahia na ulimi wangu unashangilia, mwili wangu nao utaishi kwa tumaini.

²⁷Kwa maana hutaniacha kaburini, wala hutamwacha aliye Mtakatifu wako kuona uharibifu.

²⁸Umenionyesha njia za uzima, utanijaza na furaha mbele zako.'

²⁹"Ndugu zangu Waisraeli, nataka niwaambie kwa uhakika kwamba baba yetu Daudi alikuwa na kuzikwa, nalo kaburi lake lipo hapa mpaka leo. ³⁰Lakini alikuwa nabii na alijua ya kuwa Mungu alikuwa amemwahidi kwa kiapo kwamba angemweka mmoja wa wazao wake penye kiti chake cha enzi. ³¹Daudi akiona mambo yaliyoko mbele, akanena juu ya kufufuka kwa Kristo, kwamba hakuachwa kaburini, wala mwili wake haukuona uharibifu.

³²Mungu alimfufua huyu Yesu na sisi sote ni mashahidi wa jambo hilo. ³³"Basi ikiwa yeye ametukuzwa kwa mkono wa kuume wa Mungu, amepokea kutoka kwa Baba ahadi ya Roho Mtakatifu, naye amemimina kile mnachoona

Matendo ya Mitume

sasa na kusikia.³⁴Kwa kuwa Daudi hakupaa kwenda mbinguni, lakini anasema,

"'BWANA alimwambia Bwana wangu:
Kaa wewe upande wangu wa kuume,
³⁵mpaka nitakapowafanya adui zako
kuwa chini ya miguu yako.'"

³⁶"Kwa hiyo Israeli wote na wajue jambo hili kwa uhakika kwamba: Mungu amemfanya huyu Yesu, ambaye ninyi mlimsulibisha, kuwa Bwana na Kristo."

Ongezeko La Waamini

³⁷Watu waliposikia maneno haya yakawachoma miyo yao, wakawauliza Petro na wale mitume wengine, "Ndugu zetu tufanye nini?"

³⁸Petro akawajibu, "Tubuni, mkabatizwe kila mmoja wenu abatizwe kwa jina la Yesu Kristo, ili mpate kusamehewa dhambi zenu. nanyi mtapokea kipawa cha Roho Mtakatifu. ³⁹Kwa kuwa ahadi hii ni kwa ajili yenu na watoto wenu na kwa wale wote walio mbali na kila mtu ambaye Bwana Mungu wetu atamwita amjie."

⁴⁰Petro akawaonya kwa maneno mengi na kuwasih iki sema, "Jiepusheni na kizazi hiki kilichopotoka." ⁴¹Wale wote waliopokea ujumbe wa Petro kwa furaha wakabatizwa na siku ile waliongezeka watu wapatao 3,000.

Ushirika Wa Waamini

⁴²Nao wakawa wanadumu katika mafundisho ya mitume, katika ushirika, katika kumega mkate na katika kusali. ⁴³Kila mtu akaingiwa na hofu ya Mungu, nayo miujiza mingi na ishara zikafanywa na mitume. ⁴⁴Walioamini wote walikuwa mahali pamoja nao, walikuwa na kila kitu shirika. ⁴⁵Waliuza mali zao na vitu walivyokuwa navyo, wakamgawia kila mtu kwa kadiri alivyokuwa anahitaji. ⁴⁶Siku zote kwa moyo mmoja walikutana ndani ya ukumbi wa hekalu, wakimega mkate nyumba kwa nyumba, wakila chakula chao kwa furaha na moyo mweupe, ⁴⁷wakimsifu Mungu na kuwapendeza watu wote. Kila siku Bwana akaliongeza kanisa kwa wale watu waliokuwa wakiokolewa.

Petro Amponya Mlemavu Kwa Jina La Yesu

3 Siku moja Petro na Yohana walikuwa wanapanda kwenda hekaluni kusali

yapata saa tisa alasiri. ²Basi palikuwa na mtu mmoja aliye kwa kiwete tangu kuzaliwa. Alichukuliwa na kuwekwa kwenye lango la hekalu liitwalo Zuri, kila siku ili aombe msaada kwa watu wanaoingia hekaluni. ³Huyu mtu akiwaona Petro na Yohana wakikaribia kuingia hekaluni, alishaomba wampe sadaka. ⁴Wakamkazia macho, kisha Petro akamwambia, "Tutazame sisi." ⁵Hivyo yule mtu akawatazama, akitazamia kupata kitu kutoka kwao.

⁶Ndipo Petro akamwambia, "Sina fedha wala dhahabu, lakini kile nilicho nacho ndicho nikupacho. Kwa jina la Yesu wa Nazareti simama, uende." ⁷Petro akamshika yule mtu kwa mkono wa kuume akamwinua, mara nyayo zake na vifundo vya miguu yake vikapata nguvu. ⁸Akaruka juu na kusimama, akaanza kutembea. Kisha akaingia Hekaluni pamoja na Petro na Yohana, huku akitembea na kurukaruka na kumsifu Mungu. ⁹Watu wote walipomwona akitembea na kumsifu Mungu, ¹⁰wakamtambua kuwa ni yule mtu aliye kwa akiketi njie ya hekalu penye lango liitwalo Zuri akiomba msaada, nao wakajawa na mshangao, wakastaajabu juu ya yale yaliyomtukia.

Petro Anashuhudia Kuwa Yesu Anaponya

¹¹Yule mtu kiwete aliyeponya alipokuwa akiambatana na Petro na Yohana, watu wote walishangaa mno, wakaja wanawakimbilia mpaka kwenye ukumbi wa Solomoni. ¹²Petro alipoona watu wamekusanyaika akawaambia, "Enyi waume wa Israeli, kwa nini mnastaajabu kuhusu jambo hili? Mbona mnatukazia macho kwa mshangao kana kwamba ni kwa uwezo wetu au utakatifu wetu tumefanya mtu huyu kutembea? ¹³Mungu wa Abrahamu na Isaki na Yakobo, Mungu wa baba zetu amemtakuza Mwanawe Yesu ambaye ninyi mlimalia ahukumiwe kifo na mkamkana mbele ya Pilato ingawa Yeye alikuwa ameama kumwachia aende zake. ¹⁴Ninyi mlimalia huyo Mtakatifu na Mwenye Haki mkaomba mpewe yule mwuaji. ¹⁵Hivyo mkamwua aliye chanzo cha uzima, lakini Mungu akamfufua kutoka kwa wafu. Sisi tu mashahidi wa mambo haya. ¹⁶Kwa imani katika Jina la Yesu, huyu mtu mnayemwona na kumfahamu limemtia nguvu. Ni kwa Jina la Yesu na imani ile itokayo Kwake ambayo imemponya kabisa huyu mtu, kama ninyi wote mnavyoona.

¹⁷"Sasa, Ndugu zangu, najua ya kuwa ninyi mlitenda bila kujua, kama walivyofanya viongozi

Matendo ya Mitume

wenu.¹⁸Lakini kwa njia hii Mungu alitimiza kile ambacho alikuwa ametabiri kwa vinywa vya manabii Wake wote, kwamba Kristo atateswa.¹⁹Tubuni basi mkamgeukie Mungu, ili dhambi zenu zifutwe, ili zipate kuja nyakati za kuburudishwa kwa kuwepo kwake Bwana.²⁰Kwamba apate kumtuma Kristo, ambaye amewekwa kwa ajili yenu, yaani Yesu,²¹ambaye ilimpasa mbingu zimpokee mpaka wakati wa kufanywa upya kila kitu, kama Mungu alivyosema kwa vinywa vya manabii wake wote watakatifu kabla ya mwanzo wa ulimwengu.²²Kwa maana Mose alisema, ‘Bwana Mungu wenu atawainulia nabii kama mimi kutoka mionganii mwa ndugu zenu, itawapasa kumtii huyo kwa kila jambo atakalowaambia.²³Mtu ye yote ambaye hatamsikiliza huyo nabii, atakataliwa mbali kabisa na watu wake.’

²⁴‘Naam, manabii wote tangu Samweli na wale waliofuta baada yake, wote walionena walitabiri kuhusu siku hizi.²⁵Ninyi ndio wana wa manabii na wa agano ambayo Mungu alifanya baba zenu, akimwambia Abrahamu, ‘Katika wewe, jamaa zote za duniani watabarikiwa.’²⁶Mungu alipomfufua Mwanawe Yesu, alimtuma kwenu kwanza, ili awabariki kwa kumgeuza kila mmoja wenu kutoka katika njia yake mbaya.”

Petro Na Yohana Mbele Ya Baraza^a

4 Wakati Petro na Yohana walipokuwa wakisema na watu, makuhani, mkuu wa walinzi wa hekalu na Masudakayo wakawajia wakiwa²wamekasirika sana kwa sababu hao mitume walikuwa wanawafundisha watu na kuhubiri kwamba katika Yesu kuna ufufuo wa wafu.³Wakawakamata Petro na Yohana na kuwatia gerezani mpaka kesho yake kwa kuwa ilikuwa jioni.⁴Lakini wengi wale waliosikia lile neno walihamini, idadi yao ilikuwa yapata wanaume 5,000.

⁵Siku ya pili yake viongozi wa Kiyahudi, wazee na waandishi wa sheria wakakusanya Yerusalem, ⁶walikuwepo Kuhani Mkuu Anasi, Kayafa, Yohana, Iskanda na wengi wa jamaa ya Kuhani Mkuu.⁷Wakiisha kuwasimamisha Petro na Yohana katikati yao, wakawaaliza, “Ni kwa uwezo gani au kwa jina la nani mmeefanya jambo hili?”

⁸Petro akiwa amejaa Roho Mtakatifu akajibu, “Enyi watawala na wazee wa watu,

%kama leo tukihojija kwa habari ya mambo mema aliyatendewa yule kiwete na kuulizwa jinsi alivyoponywa,¹⁰ijulikane kwenu nyote na kwa watu wote wa Israeli kwamba: Ni kwa Jina la Yesu Kristo wa Nazareti, ambaye ninyi mlimsulibisha lakini Mungu akamfufua kutoka kwa wafu, kwa uwezo wa Yesu, kwamba mtu huyu anasimama mbele yenu akiwa mzima kabisa.¹¹Huyu Yesu ndiye

‘lile jiwe ambalo ninyi wajenzi mlilikataa, ambalo limekuwa jiwe kuu la pembedi.’

¹²Wala hakuna wokovu katika mwingine awaye yote, kwa maana hakuna Jina jingine chini ya mbingu walilopewa wanadamu litupasalo sisi kuokolewa kwalo.”

Ujasiri Wa Petro Na Yohana Washangaza Watu

¹³Wale viongozi na wazee walipoona ujasiri wa Petro na Yohana na kujua ya kuwa walikuwa watu wa kawaida, wasio na elimu, walishangaa sana, wakatambua kwamba hawa watu walikuwa na Yesu.¹⁴Lakini kwa kuwa walikuwa wanamwona yule kiwete aliyeponya amesimama pale pamoja nao, hawakuweza kusema lo lote kuwapinga.¹⁵Wakawaamuru watoke nje ya baraza wakati wakisemezana jambo hilo wao kwa wao.¹⁶Wakaulizana, “Tuwafanyie nini watu hawa? Hatuwezi kukanusha mwujiza huu mkubwa walioufanya ambaa ni dhahiri kwa kila mtu Yerusalem.¹⁷Lakini ili kuzuia jambo hili lisiendelee kuenea zaidi mionganii mwa watu, ni lazima tuwaonye watu hawa ili wasiseme tena na mtu ye yote kwa Jina la Yesu.”¹⁸Kisha wakawaaita tena ndani na kuwaamuru wasiseme wala kufundisha kamwe kwa hili Jina la Yesu.

Imetupasa Kumtii Mungu Kuliko Wanadamu

¹⁹Lakini Petro na Yohana wakajibu, “Amueni ninyi wenyewe iwapo ni haki mbele za Mungu kuwatii ninyi kuliko Mungu.²⁰Lakini sisi hatuwezi kuacha kusema yale tuliyoyaona na kuyasikia.”

²¹Baada ya vitisho vingi, wakawaacha waende zao. Hawakuona njia yo yote ya kuwaadhibu, kwa sababu ya watu, kwa kuwa watu wote walikuwa wakimsifu Mungu kwa kile kilichokuwa kimetukia.²²Kwa kuwa umri wa yule mtu aliyekuwa ameponya kwa mwujiza ulikuwa zaidi ya miaka arobaini.

^a Baraza hapa ina maana “Sanhedrin”, ambalo ndilo liliolokua baraza la juu kabisa la utawla la Kiyahudi, liliolokua na wazee 70 pamoja na Kuhani Mkuu.

Matendo ya Mitume

Maombi Ya Waamin

²³Mara Petro na Yohana waliopoachiliwa, walirudi kwa waamini wenzao wakawaeleza waliyoambiwa na makuhani wakuu na wazee. ²⁴Watu hao waliposikia hayo, wakainua sauti zao wakamwomba Mungu kwa pamoja wakasema, "Bwana Mwenyezi, uliyembamba mbingu na nchi na bahari na kila vitu vyote vilivyomo, ²⁵Wewe ulisema kwa Roho Mtakatifu kupitia kwa kinywa cha baba yetu Daudi, mtumishi Wako, ukasema:

" 'Mbona mataifa wanaghadhibika,
na mataifa yanawaza ubatili?

⁶Wafalme wa dunia wamejipanga
na watawala wanakusanyika pamoja dhidi
ya Bwana
na dhidi ya Kristo wake.'

²⁷Ni kweli Herode na Pontio Pilato pamoja na watu Mataifa na Waisraeli, walikusanyika katika mji huu dhidi ya Mwanao Yesu uliyemtia mafuta. ²⁸Wao wakafanya yale ambayo uweza wako na mapenzi yako yalikuwa yamekusudia yatokee tangu zamani. ²⁹Sasa, Bwana angalia vitisho vyao na utuwezeshe sisi watumishi Wako kulinena neno Lako kwa ujasiri mkuu. ³⁰Nyosha mkono Wako ili kuponya wagonjwa na kutenda ishara na miujiza kwa Jina la Mwanao Mtakatifu Yesu."

³¹Walipokwisha kuomba, mahali pale walipokuwa wamekutanika pakatikisa, nao wote wakajazwa na Roho Mtakatifu, wakanena neno la Mungu kwa ujasiri.

Walioamini Washirikiana Mali Zao

³²Wale walioamini wote walikuwa na moyo mmoja na nia moja. Wala hakuna hata mmoja aliyesema cho chote alichokuwa nacho ni mali yake mwenyewe, lakini walishirikiana kila kitu walichokuwa nacho. ³³Mitume wakatoa ushuhuda wa kufufuka kwa Bwana Yesu kwa nguvu nyingi na neema ya Mungu ilikuwa juu yao wote. ³⁴Wala hapakuwepo mtu ye yote mionganoni mwao aliyeokuwa mhitaji, kwa sababu mara kwa mara wale walikuwa na mashamba na nyumba waliviuza, wakaleta thamani ya vitu vilivyouzwa, ³⁵wakaiweka miguuni kwa wale mitume, kila mtu akagawiwa kadiri ya mahitaji yake.

³⁶Yosefu, Mlawi kutoka Kipro, ambaye mitume walimwita Barnaba, maana yake Mwana wa Faraja, ³⁷aliuza shamba alilokuwa nalo,

akaleta hizo fedha alizopata na kuziweka miguuni pa mitume.

Anania Na Safira

5 Lakini mtu mmoja jina lake Anania pamoja na mkewe Safira waliuza kiwanja. ²Mkewe akijua kikamilifu alificha sehemu ya fedha alizopata, akaleta kiasi kilichobaki na kukiweka miguuni mwa mitume.

³Petro akamwuliza, "Anania, mbona Shetani ameujaza moyo wako ili kumwambia uongo Roho Mtakatifu, ukaficha sehemu ya fedha ulizopata kutokana na kiwanja? ⁴Je, kabla hujauza hicho kiwanja si kilikuwa mali yako? Hata baada ya kukiwa, fedha ulizopata si zilikuwa kwenye uwezo wako? Kwa nini basi umewaza hila hii moyoni mwako kufanya jambo kama hili? Wewe hukumwambia uongo mwanadamu bali Mungu."

⁵Anania aliposikia maneno haya akaanguka chini na kufa. Hofu kuu ikawapata wote waliosikia jambo lililokuwa limetukia. ⁶Vijana wakaja, wakaufunga mwili wake, wakamchukua nje kumzikia.

⁷Saa tatu baadaye mkewe Anania akaingia, naye hana habari ya mambo yaliyotukia. ⁸Petro akamwuliza, "Niambie, je, mliuza kiwanja kwa thamani hii?" Akajibu, "Ndiyo, tuliuza kwa thamani hiyo."

⁹Ndipo Petro akamwambia, "Imekuwaje mkakubaliana kumjaribu Roho Mtakatifu wa Bwana? Tazama! Nyayo za vijana waliomzika mumeo iko mlangoni, wewe nawe watakuchukua nje."

¹⁰Saa ile ile akaanguka chini miguuni mwake na kufa, wale vijana waliingia, wakamkuta amekufa, wakamchukua wakamzika kando ya mumewe. ¹¹Hofu kuu ikalipata kanisa lote pamoja na watu wote waliosikia juu ya matukio haya.

Mitume Waponya Wengi

¹²Mitume wakafanya ishara nyingi na miujiza mionganoni mwa watu. Nao wale wote walioamini walikuwa wakikusanyika katika ukumbi wa Solomoni kwa nia moja. ¹³Hakuna mtu mwingine aliyehtubutu kuambatana nao ijapokuwa waliheshimiwa sana na watu. ¹⁴Lakini walioamini wengi wakaongezeka kwa Bwana, idadi kubwa ya wanaume na wanawake. ¹⁵Hata wakawa wanawaleta wagonjwa na kuwalaza kwenye magodoro na kwenye vitanda barabarani ili yamkini Petro akipita kivuli chake

Matendo ya Mitume

kiwaguse baadhi yao. ¹⁶Pia watu wakakusanya kutoka katika miji iliyo kuwa karibu na Yerusalem, wakileta wagonjwa na watu walioteswa na pepo wachafu, hao wote wakaponywa.

Mitume Washtakiwa

¹⁷Kisha Kuhani Mkuu na wenzake wote waliokuwa pamoja naye, (ambao ni wa kundi la Masadukayo,) wakiwa wamejawa na vivu, ¹⁸wakawakamata mitume na kuwatia gerezani. ¹⁹Lakini wakati wa usiku malaika wa Bwana akaja akafungua milango ya gereza akawatoa nje akawaambia, ²⁰Nendeni, mkasimame hekaluni mkawaambie watu maneno yote ya uzima huu mpya."

²¹Waliposikia haya wakaenda hekaluni alfajiri wakaendelea kufundisha watu.

Kuhani Mkuu na wale waliokuwa pamoja nao walipowasili, alikusanya baraza na wazee wote wa Israeli wakatuma wale mitume waletwe kutoka gerezani. ²²Lakini wale walinzi wa hekalu walipokwenda gerezani hawakuwakuta wale mitume mle. Kwa hiyo wakarudi na kutoa habari. ²³Wakasema, "Tumekuta milango ya gereza imefungwa sawasawa na maaskari wa gereza wamesimama nje ya mlango, lakini tulipofungua milango hakuwepo mtu ye yote ndani." ²⁴Basi mkuu wa walinzi wa hekalu, viongozi na makuhani waliposikia haya, wakafadhaika na kushangaa sana kwa ajili yao kwamba jambo hili litakuwaje.

²⁵Ndipo mtu mmoja akaja akawaambia, "Tazameni watu wale mliowatia gerezani wako hekaluni wakiwfundisha watu." ²⁶Ndipo yule mkuu wa walinzi wa hekalu wakaenda pamoja na maaskari wakawaleta wale mitume, lakini bila ghasia kwa sababu waliogopa kupigwa mawe na watu.

²⁷Wakiisha kuwaleta hao mitume wakawaamuru kusimama mbele ya baraza. Kuhani Mkuu akawahoj. ²⁸"Tuliwaonya kwa nguvu msifundishe kwa jina hili, lakini ninyi mmeijaza Yerusalem yote mafundisho yenu na tena mmekusudia kuleta damu ya mtu huyu juu yetu."

²⁹Petro na wale mitume wengine wakajibu, "Imetupasa kumtii Mungu kuliko wanadamu. ³⁰Mungu wa baba zetu aliyemfufua Yesu ambaye ninyi mlimwua kwa kumtundika kwenye msalaba. ³¹Mungu alimtukuza akamweka mkono wake wa kuume kuwa kiongozi na Mwokozi ili awape Israeli toba na msamaha wa

dhambi. ³²Nasi tu mashahidi wa mambo haya, vivyo hivyo na Roho Mtakatifu ambaye na Mungu amewapa wale wanaomtii."

³³Wale wajumbe wa baraza la wazee waliposikia haya, walijawa na ghadhabu, wakataka kuwaua wale mitume. ³⁴Lakini Farisayo mmoja, jina lake Gamalieli, aliye kuwa mwalimu wa sheria, aliye heshimiwa na watu wote, akasimama mbele ya baraza akaamuru wale mitume watolewe nje kwa muda. ³⁵Ndipo alipowaambia wajumbe wa baraza, "Enyi watu wa Israeli, fikirini kwa uangalifu yale mnayotaka kuwatendea watu hawa. ³⁶Kwa maana wakati uliopita alii nuka mtu mmoja jina lake Theuda ambaye alijidai kuwa yeye ni mtu maarufu, akapata wafuasi wapatao 400 walioambatana naye. Lakini aliuawa na wafuasi wake wote wakatawanyika na kupotea. ³⁷Baada yake alitokea Yuda Mgallila wakati ule wa kuandikwa orodha ya watu akaongoza kundi la watu kuasi. Yeye naye aliuawa, nao wafuasi wake wakatawanyika. ³⁸Kwa hiyo, kwa shauri hili, nawashauri habari ya jambo hili, jiepusheni na watu hawa. Waacheni waende zao! Kwa maana kama kusudi lao na shughuli yao imetokana na mwanadamu haitafanikiwa. ³⁹Lakini ikiwa imetoka kwa Mungu hamtaweza kuwazuia watu hawa, badala yake mtajikuta mnapigana dhidi ya Mungu"

⁴⁰Wakapokea ushauri wa Gamalieli. Wakawaita mitume ndani, wakaamuru wachapwe mijeledi, kisha wakawaagiza wasinene tena kwa jina la Yesu, nao wakawaachia waende zao.

⁴¹Wale mitume walitoka nje ya baraza, wakiwa wamejaa furaha kwa sababu wamehesabiwa kustahili kupata aibu kwa ajili ya jina la Yesu. ⁴²Hawakuacha kufundisha na kuhubiri habari njema kwamba Yesu ndiye Kristo kila siku hekaluni na nyumba kwa nyumba.

Saba Wachaguliwa Kuhudumia

6 Basi ikawa katika siku hizo, wakati idadi ya wanafunzi ilipokuwa ikiongezeka sana palitokea manung'unko kati ya Wayahudi wa Kiyunani, dhidi ya Waembrania kwa sababu wajane wao walisa haulika katika mgawanyo wa chakula wa kila siku. ²Wale mitume kumi na wawili wakakusanya wanafunzi wote pamoja, wakasema, "Haitakuwa vema sisi kuacha huduma ya neno la Mungu ili kutumika mezani. ³Kwa hiyo ndugu, chagueni watu saba miongoni

Matendo ya Mitume

mwenu, watu wenye sifa njema, waliojawa na Roho Mtakatifu na hekima, ambao tunaweza kuwakabidhi kazi hii, ⁴wakati sisi tutatumia muda wetu mrefu kuomba na kulihudumia lile neno.”

⁵Yale waliyosema yakawapendeza watu wote, nao wakawachagua Stefano, mtu aliyejawa na imani na Roho Mtakatifu pamoja na Filipo, Prokoro, Nikanori, Timoni, Parmena na Nikolao mwongofu wa kutoka Antiokia. ⁶Wakawaleta watu hawa mbele ya mitume, nao wakawaombea na kuwawekea mikono juu yao.

⁷Neno la Mungu likazidi kuenea, idadi ya wanafunzi ikazidi kuongezeka sana katika Yerusalemu hata makuhani wengi wakamwamini Yesu.

Kukamatwa Kwa Stefano

⁸Stefano, akiwa amejawa na neema na nguvu za Mungu, alifanya ishara na miujiza mikubwa mionganoni mwa watu. ⁹Lakini baadhi ya watu wa sinagogi lilitoitwa la ‘Watu Huru,’ (kama liliyokuwa linaitwa), la Wakirene, Waiskanderia na wengine kutoka Kilikia na Asia, wakasimama na kujadiliana na Stefano. ¹⁰Lakini hawakuweza kushindana na hekima na Roho ambaye kwayo alisema.

¹¹Ndipo wakawashawishi watu fulani kwa siri ili waseme, “Tumemsikia Stefano akisema maneno ya kufuru dhidi ya Mose na dhidi ya Mungu.”

Stefano Afikishwa Mbele ya Baraza

¹²Wakawachochea watu, wazee na waalimu wa sheria nao wakamkamata Stefano wakamfikisha mbele ya baraza. ¹³Wakaweka mashahidi wa uongo ambao walishuhudia wakisema, “Mtu huyu kamwe haachi kusema dhidi ya mahali hapa patakatifu na dhidi ya torati. ¹⁴Kwa maana tumemsikia akisema kwamba huyu Yesu wa Nazareti atapaharibu mahali patakatifu na kubadili desturi zote tulizopewa na Mose.”

¹⁵Watu wote waliokuwa wameketi katika baraza wakimkazia macho Stefano, wakaona uso wake unang’aa kama uso wa malaika.

Hotuba ya Stefano

7 Ndipo kuhani mkuu alimwuliza Stefano, “Je, mashtaka haya ni ya kweli?”

²Stefano akajibu, “Ndugu zangu na baba zangu, nisikilizeni! Mungu wa utukufu alimtokeea baba yetu Abrahamu, alipokuwa bado yuko

Mesopotamia, kabla hajaishi Harani, ³akamwambia, ‘Ondoka katika nchi yako na kutoka kwa jamii yako uende katika nchi nitakayokuonesha.’

⁴“Hivyo aliondoka katika nchi ya Wakaldayo akaenda kukaa Harani. Baada ya kifo cha baba yake, Mungu akamtoa huko akamleta katika nchi hii ambayo mnaishi sasa. ⁵Mungu hakumpa urithi wo wote katika nchi hii, hakumpa hata mahali pa kuweka wayo mmoja. Bali Mungu alimwahidi kuwa yeye na uzao wake baada yake wangeirithi hii nchi, ingawa wakati huo Ibrahimu hakuwa na mtoto. ⁶Mungu akasema naye hivi, ‘Wazao wako watakuwa wageni kwenye nchi ambayo si yao, nao watafanywa watumwa na kutendewa vibaya miaka 400.’ ⁷Mungu akasema, ‘Lakini mimi nitaliadhibu taifa lile watakalolitumikia kama watumwa na baadaye watatoka katika nchi hiyo na kuniabudu mahali hapa.’ ⁸Ndipo akampa Abrahamu agano la tohara. Naye Abrahamu akamzaa Isaki na kumtahiri siku ya nane baada ya kuzaliwa kwake. Baadaye Isaki akamzaa Yakobo, naye Yakobo akawazaa wale wazee wetu wakuu kumi na wawili.

⁹“Kwa sababu wazee wetu wakuu walimwonea wivu Yosefu ndugu yao, walimwuza kama mtumwa huko Misri. Lakini Mungu alikuwa pamoja naye. ¹⁰Akamwokoa kutoka katika mateso yote yaliyompata, tena akampa kibali na hekima aliposimama mbele ya Farao, Mfalme wa Misri, ambaye alimweka kuwa mtawala juu ya Misri na juu ya jumba lote la kifalme.

¹¹Basi kukawa na njaa katika nchi yote ya Misri na Kanaani, ikasababisha dhiki kubwa, nao baba zetu wakawa hawana chakula.

¹²Lakini Yakobo aliposikia kwamba kuna nafaka huko Misri, aliwatuma baba zetu, wakaenda huko kwa mara yao ya kwanza.

¹³Walipokwenda mara ya pili, Yosefu alijitambulisha kwa ndugu zake, nao ndugu zake Yosefu wakajulishwa kwa Farao. ¹⁴Ndipo

Yosefu akatuma wamlete Yakobo baba yake kutoka Misri pamoja na jamaa yake yote, jumla yao walikuwa watu sabini na watano. ¹⁵Hivyo

Yakobo akaenda Misri ambako yeye na baba zetu walifia. ¹⁶Miili yao ilirudishwa Shekemu na kuzikwa katika kaburi ambalo Abrahamu alinunua kutoka kwa wana wa Hamori kwa kiasi Fulani cha fedha.

¹⁷Lakini wakati ulipokuwa unakaribia wa kutimizwa kwa ile ahadi ambayo Mungu alikuwa

Matendo ya Mitume

amempa Abrahamu, watu wetu walizidi na kuongezeka.¹⁸Ndipo mfalme mwingine ambaye hakujua lo lote kuhusu Yosefu, akatawala Misri.¹⁹Huyu mfalme akawatendea watu wetu kwa hila na kuwaresa baba zetu kwa kuwalazimisha wawatupe watoto wao wachanga ili wafe.

²⁰Wakati huo Mose alizaliwa, naye alikuwa mtoto mzuri sana machoni pa Mungu. Akalelewa nyumbani kwa wazazi wake kwa muda wa miezi mitatu.²¹Waliposhindwa kumficha zaidi, wakamweka nje mtoni na binti Farao akamchukua akamtunza kama mtoto wake mwenyewe.²²Mose akafundishwa hekima yote ya Wamisri, akawa mtu hodari kwa maneno na matendo.

²³Mose alipokuwa na umri wa miaka arobaini aliamua kuwatembelea ndugu zake Waisraeli.²⁴Aliona mmoja wao akionewa na Mmisri, akamtetea yule aliyeonewa, akampiga yule Mmisri akamwua kulipiza kisasi.²⁵Mose alidhani wangelewa kwamba Mungu akimtumia ili kuwaokoa, lakini wao hawakuelewa.²⁶Siku iliyofuata Mose aliwakuta Waisraeli wawili wakigombana, akajaribu kuwapatanisha kwa kuwaambia, 'Enyi watu, ninyi ni ndugu, mbona mnataka kuumizana?'

²⁷Lakini yule mtu aliyekuwa akimwonea mwenzake akamsukuma Mose kando, akamwuliza, 'Ni nani alikuweka uwe mtawala na mwamuzi juu yetu?²⁸Je, unataka kuniua kama ulivyomwua yule Mmisri jana?'²⁹Mose aliposikia maneno haya, alikimbilia huko Midiani alikokaa kama mgeni, naye akapata. watoto wawili wa kiume.

³⁰Basi baada ya miaka arobaini kupita, malaika wa Mungu akamtokea Mose jangwani karibu na Mlima Sinai katika kichaka kilichokuwa kinawaka moto.³¹Alipoona mambo haya, alishangaa yale maono. Aliposogea ili aangalie kwa karibu, akaisikia sauti ya Bwana, ikitisema:³²'Mimi ndimi Mungu wa baba zako, Mungu wa Abrahamu, Isaki na Yakobo.' Mose alititemeka kwa hofu na hakuthubutu kutazama.

³³Ndipo Bwana akamwambia, 'Vua viatu vyako kwa maana hapo uliposimama ni mahali patakatifu.³⁴Hakika nimeona mateso ya watu wangu huko Misri. Nimesikia kilio chao cha uchungu, nami nimeshuka ili niwaokoe. Basi sasa njoo, nami nitakutuma Misri.'

³⁵Huyu ndiye Mose yule waliyemkataa wakisema, 'Ni nani aliyekufanya uwe mtawala na mwamuzi juu yetu?' Alikuwa ametumwa na Mungu mwenyewe kuwa mtawala na mkombozi

wao, kwa njia ya yule malaika aliyemtokea katika kile kichaka.³⁶Aliwaongoza wana wa Israeli kutoka Misri, baada ya kufanya ishara na maajabu mengi huko Misri, katika bahari ya Shamu na katika jangwa kwa muda wa miaka arobaini.

³⁷Huyu ndiye yule Mose aliyeaambia Waisraeli, 'Mungu atawainulia nabii kutoka mionganini mwa ndugu zenu.'³⁸Huyu ndiye yule Mose aliyekuwa katika kusanyiko huko jangwani pamoja na baba zetu na yule malaika aliyesema naye kwenye Mlima Sinai pamoja na baba zetu, naye akapokea maneno yaliyo hai ili atupatie.

³⁹Lakini baba zetu walikataa kumtii Mose, badala yake wakamkataa na kuielekeza mioyo yao Misri tena.⁴⁰Wakamwambia Aroni, "Tufanyie miungu watakaotuongoza, kwa maana mtu huyu Mose aliyetoutoa Misri hatujui yaliyompata."⁴¹Huu ndio wakati walipotengeneza sanamu katika umbo la ndama, wakaletea sadaka kufanya maadhimisho kwa ajili ya kile kitu walichotengeneza kwa mikono yao wenyewe.⁴²Ndipo Mungu akageuka, akawaacha waabudu jeshi lote la mbinguni kama ilivyoandikwa katika kitabu cha manabii:

" 'Je, mlinitolea Mimi dhabihu na sadaka kwa kipindi cha miaka arobaini kule jangwani, enyi nyumba ya Israeli?

⁴³La, ninyi mlichukua hema ya Moleki na ya mungu wenu Refani, vinyago mliviotengeneza ili kuvabudu. Kwa hiyo nitawapeleka mbali kuliko Babeli.'

⁴⁴Baba zetu walikuwa na ile Hema ya Ushuhuda huko jangwani. Lilikuwa limetengenezwa kama Mungu alivyokuwa amemwelekeza Mose, kulingana na kielelezo alichoona.⁴⁵Baba zetu wakiisha kulipokea hema kwa kupokezana wakiongozwa na Yoshua katika milki ya nchi kutoka kwa yale mataifa ambayo Mungu aliyafuliza mbele yao. Ilidumu mpaka wakati wa Daudi,⁴⁶ambaye alipendwa na Mungu, naye akaomba atafute maskani katika nyumba ya Yakobo.⁴⁷Lakini ilikuwa Solomoni ndiye aliyemjengea Mungu nyumba.

⁴⁸Hata hivyo Mungu Aliye Mkuu sana hakai kwenye nyumba zilizojengwa kwa mikono na wanadamu. Kama nabii alivyosema:

⁴⁹" 'Mbingu ni kitu changu cha Enzi na dunia ni mahali pa kuweka miguu yangu.

Matendo ya Mitume

Mtanijengea nyumba ya namna gani?"
asema Bwana.

Au mahali pangu pa kupumzikia
patakuwa wapi?

⁵⁰Je, mikono yangu haikuumba vitu hivi vyote?"

⁵¹"Ninyi watu wenyewe shingo ngumu, wasio tahiriwa mioyo wala masikio, daima hamwachi kumpinga Roho Mtakatifu, kama walivyofanya baba zetu. ⁵²Je, kuna nabii gani ambaye baba zetu hawakumtesa? Waliwaua wale waliotabiri habari za kuja kwake yule Mwenye Haki, nanyi sasa mmekuwa wasaliti wake na wauaji. ⁵³Ninyi ndio mlipokea sheria zilizoletwa kwenu na malaika, lakini hamkuzitii."

Stefano Apigwa Mawe

⁵⁴Waliposikia haya wakaghadhibika, wakamsagia Stefano meno. ⁵⁵Lakini yeye Stefano akiwa amejazwa Roho Mtakatifu, alikaza macho mbinguni, akaona utukufu wa Mungu, naye Yesu akiwa amesimama mkono wa kuume wa Mungu. ⁵⁶Akasema, "Tazameni! Naona mbingu zimefunguka na Mwana wa Adamu amesimama upande wa kuume wa Mungu."

⁵⁷Lakini wao wakapiga kelele kwa sauti kubwa, wakaziba masikio yao, wakamrukia kwa nia moja. ⁵⁸Wakamtupa nje ya mji, wakampiga kwa mawe. Nao mashahidi wakaweka nguo zao miguuni mwa kijana mmoja aitwae Sauli.

⁵⁹Walipokuwa wakimpiga mawe, Stefano aliomba, "Bwana Yesu, pokea roho yangu" ⁶⁰Kisha akapiga magoti, akalia kwa sauti kubwa akasema, "Bwana usiwahesabie dhambi hii." Baada ya kusema haya, akalala.

8 Naye Sauli alikuwepo pale akipendezwa na kuuawa kwa Stefano.

Kanisa Lateswa Na Kutawanyika

Siku ile kukatukia mteso makuu dhidi ya kanisa huko Yerusalem, waamini wote isipokuwa mitume wakatawanyika, wakakimbilia Uyahudi na Samaria. ²Watu wacha Mungu wakamzika Stefano na kumwombelezea sana. ³Lakini kwa habari ya Sauli alikuwa analiharibu kanisa, akiingia nyumba kwa nyumba, akiwaburuta wanawake, wanaume na kuwatia gerezani.

Filipo Ahubiri Injili Samaria

⁴Kwa hiyo wale waliotawanyika wakalihubiri neno la Mungu kila mahali walipokwenda.

⁵Filipo akateremkia mji mmoja wa Samaria akawahubiria habari za Kristo. ⁶Watu walipomsikia Filipo na kuona ishara na miujiza aliyofanya, wakasikiliza kwa bidii yale aliyosema. ⁷Pepo wachafu wakawa wakiwatoka watu wengi, huku wakipiga kelele na wengi waliopooza na viwete, wakaponywa. ⁸Hivyo pakawa na furaha kuu katika mji huo.

Simoni Mchawi

⁹Basi mtu mmoja jina lake Simoni alikuwa amefanya uchawi kwa muda mrefu katika mji huo akishangaza watu wote wa Samaria. Alijitapa kwamba yeye ni mtu mkuu, ¹⁰watu wote wakubwa kwa wadogo wakamsikiliza na kumaka wakisema "Mtu huyu ndiye ile nguvu ya kiungu ijulikanayo kama 'Uweza Mkuu'."

¹¹Wakamfuata kwa sababu kwa muda mrefu alikuwa amewashangaza kwa uchawi wake.

¹²Lakini watu walipomwamini Filipo akihubiri habari njema ya ufalme wa Mungu na jina la Yesu Kristo, wakabatizwa wanaume na wanawake. ¹³Simoni naye akaamini na akabatizwa. Akamfuata Filipo kila mahali, akistaajabishwa na ishara kuu na miujiza aliyoiona.

¹⁴Basi mitume waliokuwa Yerusalem waliposikia kuwa Samaria walipokea neno la Mungu, wakawatuma Petro na Yohana waende huko. ¹⁵Nao walipofika wakawaombea ili wampokee Roho Mtakatifu, ¹⁶kwa sababu Roho Mtakatifu alikuwa bado hajawashukia hata mmoja ila wamebatizwa tu katika jina la Bwana Yesu. ¹⁷Ndipo Petro na Yohana wakaweka mikono yao juu ya wale waliobatizwa, nao wakapokea Roho Mtakatifu.

¹⁸Simoni alipoona kuwa watu wanapokea Roho Mtakatifu mitume walipoweka mikono juu yao, akawapa fedha ¹⁹akisema, "Nipeni na mimi uwezo huu ili kila mtu nitakayeweka mikono yangu juu yake apate kupoakea Roho Mtakatifu."

²⁰Petro akamjibu, "Fedha yako na iangamie pamoja nawe, kwa sababu ulidhani unaweza kununua karama ya Mungu kwa fedha! ²¹Wewe huna sehemu wala fungu katika huduma hii kwa kuwa moyo wako si mnyofu mbele za Mungu. ²²Kwa hiyo tubia uovu huu wako na umwombe Mungu, ili yamkini aweze kusamehe mawazo uliyo nayo moyoni mwako. ²³Kwa maana ninaona kwamba wewe umejawa na uchungu na ni mfungwa wa dhambi,"

²⁴Ndipo Simoni akajibu, "Niombeenii kwa Bwana, ili hayo mliyosema lo lote lisinitukie."

Matendo ya Mitume

²⁵Nao walipokwisha kutoa ushuhuda na kuhubiri neno la Bwana, wakarudi Yerusalemu wakihubiri injili katika vijiji vingi vya Samaria.

Filipo Na Towashi wa Kushi

²⁶Basi Malaika wa Bwana akamwambia Filipo, "Nenda upande wa kusini kwenye ile barabara itokayo Yerusalemu kuelekea Gaza ambayo ni jangwa." ²⁷Hivyo akaondoka na kwenda. Akiwa njiani akakutana na Towashi wa Kushi, aliyekuwa afisa mkuu, mwenye mamlaka juu ya hazina zote za Kandake, Malkia wa Kushi. Huyu Towashi alikuwa amekwenda Yerusalemu ili kuabudu, ²⁸naye akiwa njiani kurudi nyumbani alikuwa ameketi garini mwake akisoma kitabu cha nabii Isaya. ²⁹Roho Mtakatifu akamwambia Filipo, "Nenda kwenye ile gari ukae karibu na ushikamane nalo."

³⁰Ndipo Filipo akakimbilia na kumsikia yule mtu anasoma kitabu cha nabii Isaya. Filipo akamwuliza, "Je, yanakuelea hayo usemayo?"

³¹Yule towashi akasema, "Nitawezaje kuelewa mtu asiponifafanulia?" Hivyo akamkaribisha Filipo ili apande na kuketi pamoja naye.

³²Huyu Towashi alikuwa anasoma fungu hili la maandiko:

"Aliongozwu kama kondoo aendae
machinjoni,
kama mwana-kondoo anyamazavyo
mbele yake yeye akamtaye
manyoya,
hivyo hakukifungua kinywa chake.

³³Katika kufedheheshwa kwake alinyimwa haki
yake.

Nani awezaye kueleza juu ya kizazi chake?
Kwa maana maisha yake yameondolewa
kutoka duniani."

³⁴Yule Towashi akamwuliza Filipo, "Tafadhalu niambie, nabii huyu anena kwa habari zake mwenyewe au habari za mtu mwingine?" ³⁵Ndipo Filipo akaanza kutumia fungu lile la maandiko akamweleza habari njema za Yesu.

³⁶Walipokuwa wakiendelea na safari wakafika mahali palipokuwa na maji, yule towashi akamwambia Filipo, "Tazama, hapa kuna maji. Kitu gani kitanzuia nisibatizwe?" ³⁷Filipo akamwambia, "Kama ukiamini kwa moyo wako wote unaweza kubatizwa." Akajibu, "Naamini kuwa Yesu Kristo ni Mwana wa

Mungu)." ³⁸Naye akaamuru lile gari lisimamishwe. Wakatelemka kwenye maji wote wawili, yule towashi na Filipo, naye akambatiza. ³⁹Nao walipopanda kutoka kwenye maji, ghafula Roho wa Bwana akamnyakua Filipo, naye towashi hakumwona tena, lakini akaenda zake akifurahi. ⁴⁰Filipo akajikuta yuko Azoto, akasafiri akihubiri injili katika miji yote mpaka alipofika Kaisaria.

Kuongoka Kwa Sauli

9 Wakati ule ule, Sauli alikuwa bado anazidisha vitisho ya kuua wanafunzi wa Bwana, akamwendea Kuhani Mkuu, ²naye akamwomba Kuhani Mkuu ampe barua ya kwenda kwenye masinagogi huko Dameski, ili akimkuta mtu ye yote wa "Njia lle", akiwa mwanaume au mwanamke, aweze kuwafunga na kuwaleta Yerusalemu. ³Basi katika safari yake, alipokuwa akikaribia Dameski, ghafula nuru kutoka mbinguni ikamwangaza kote kote. ⁴Akaanguka chini, akasikia sauti ikimwambia, "Sauli, Sauli, mbona unanitesa?"

⁵Sauli akajibu, "U nani wewe, Bwana?"

Ille sauti ikajibu, "Mimi ni Yesu unayemtesa".

⁶"Sasa inuka uingie mjini, nawe utaambiwa yakupasayo kutenda."

⁷Watu wale waliokuwa wakisafiri pamoja na Sauli wakasimama bila kuwa na la kusema, kwa sababu walisikia sauti lakini hawakumwona aliyekuwa akizungumza. ⁸Sauli akainuka kutoka pale chini na alipajaribu kufungua macho yake hakuweza kuona kitu cho chote. Basi wakamshika mkono wakamwongoza mpaka Dameski. ⁹Naye kwa muda wa siku tatu alikuwa kipofu naye hakula wala kunywa cho chote.

¹⁰Huko Dameski alikuwepo mwanafunzi mmoja jina lake Anania. Bwana alimwita katika maono, "Anania!"

akajibu, "Mimi hapa Bwana."

¹¹Bwana akamwambia, "Ondoka uende katika barabara iitwayo Nyofu ukaulize katika nyumba ya Yuda mtu kutoka Tarso, jina lake Sauli wakati huu anaomba, ¹²katika maono amemwona mtu aitwaye Anania akija na kuweka mikono juu yake ili apate kuona tena."

¹³Anania akajibu, "Bwana, nimesikia kutoka kwa watu wengi habari nyingi kuhusu mtu huyu na madhara yote aliyowatendea watakatifu wako huko Yerusalemu. ¹⁴Naye amekuja hapa Dameski akiwa na mamlaka kutoka kwa viongozi wa makuhani ili awakamate wote wanaotaja jina lako."

Matendo ya Mitume

¹⁵Lakini Bwana akamwambia Anania, "Nenda! Mtu huyu ni chombo changu kiteule nilichokichagua apate kulichukua jina langu kwa watu Mataifa na wafalme wao na mbele ya watu wa Israeli. ¹⁶Nami nitamwonyesha jinsi impasavyo kuteseka kwa ajili ya jina langu."

¹⁷Kisha Anania akaenda, akaingia mle nyumbani. Akaweka mikono yake juu ya Sauli akasema, "Ndugu Sauli, Bwana Yesu aliyeutokea njiani amenituma kwako ili upate kuona tena na ujazwe Roho Mtakatifu." ¹⁸Ghafula vitu kama magamba vikaanguka kutoka machoni mwa Sauli, akapata kuona tena. Akasimama, akabatizwa. ¹⁹Kisha akala chakula, akapata nguvu tena. Sauli akakaa siku kadhaa pamoja na wanafunzi huko Dameski.

Sauli Ahubiri Dameski

²⁰Papo hapo akaanza kuhubiri kwenye masinagogi kwamba "Yesu Kristo ni mwana wa Mungu" ²¹Watu wote waliomsikia Sauli walishangaa na kuuliza, "Huyu si yule mtu aliyesababisha maangamizi makuu mionganii mwa watu walitolitala jina hili na si amekuja hapa kwa kusudi la kuwakamata na kuwapeleka wakiwa wamefungwa mbele ya viongozi wa makuhani?" ²²Sauli akazidi kuwa na nguvu na kuwashangaza Wayahudi walioishi Dameski kwa kuthibitisha kuwa Yesu ndiye Mesiya.

²³Baada ya siku nyingi kupita, Wayahudi walifanya shauri kumwua Sauli. ²⁴Lakini shauri lao likajulikana kwa Sauli. Wayahudi walikuwa wakilinda malango yote ya mjini, mchana na usiku ili wapate kumwua. ²⁵Lakini wafuasi wake wakamchukua usiku wakamshusha kwa kapu kupitia mahali penye nafasi ukutani.

Sauli Huko Yerusalem

²⁶Sauli alipofika Yerusalemu akajaribu kuijunga na wanafunzi lakini wote walimwogopa, kwa maana hawakuamini kwamba kweli naye alikuwa mwanafunzi. ²⁷Lakini Barnaba akamchukua, akampeleka kwa wale mitume, akawaeleza jinsi Sauli akiwa njiani alivyomwona Bwana na jinsi Bwana alivyosema naye na jinsi alivyohubiri kwa ujasiri kwa jina la Yesu huko Dameski. ²⁸Kwa hiyo Sauli akakaa nao akishirikiana nao na akihubiri wazi wazi kwa jina la Yesu kila mahali huko Yerusalemu. ²⁹Alinena na kuhojiana na Wayahudi wenye asili ya Kiyunani lakini wao walijaribu kumwua. ³⁰Wale ndugu walipopata habari wakampeleka hadi Kaisaria, wakamsafirisha kwenda Tarso.

³¹Ndipo kanisa katika Uyahudi wote, Galilaya na Samaria likafurahia wakati wa amani. Likatiwa nguvu na likaendelea kudumu katika kumcha Bwana na kwa faraja ya Roho Mtakatifu, idadi yake ikazidi kuongezeka.

Kuponywa Kwa Ainea

³²Petro alipokuwa akisafiri sehemu mbali mbali alikwenda kuwatembelea watakatifu walioishi huko Lida. ³³Huko alimkuta mtu mmoja aitwaye Ainea, ambaye alikuwa amepooza na kwa muda wa maika minane alikuwa hajaondoka kitandani. ³⁴Petro akamwambia, "Ainea, Yesu Kristo anakuponya, inuka utandike kitanda chako." Mara Ainea akainuka. ³⁵Watu wote wa Lida na Sharoni walipomwona Ainea akitembea wakamgeukia Bwana.

Petro Amfufua Dorkasi

³⁶Huko Yafa palikuwa na mwanafunzi jina lake Tabitha ambalo kwa Kiyunani ni Dorkasi, maana ya paa. Huyu alikuwa mkarimu sana, akitenda mema na kuwasaidia maskini.

³⁷Wakati huo akaugua akafa, wakiisha kuuosha mwili wake wakauweka katika chumba cha ghorofani. ³⁸Kwa kuwa Yafa hapakuwa mbali sana na Lida, wanafunzi waliposikia kwamba Petro yuko huko waliwatuma watu wawili kwake ili kumwomba, "Tafadhalii njoo huku pasipo kukawia."

³⁹Kwa hiyo Petro akainuka akaenda nao, naye alipowasili, wakampeleka hadi kwenye chumba cha ghorofani alipokuwa amelazwa. Wajane wengi walismama karibu naye wakilia na kuonyesha majoho na nguo nyingine ambazo Dorkasi alikuwa amewashonea alipokuwa pamoja nao.

⁴⁰Petro akawatoa wote nje ya kile chumba, kisha akapiga magoti akaomba, akaugeukia ule mwili akasema, "Tabitha, inuka." Akafumbua macho yake na alipomwona Petro, akaketi. ⁴¹Petro akamshika mkono akamwinua, ndipo akawaita wale watakatifu na wajane akawakabidhi kwao akiwa hai. ⁴²Habari hizi zikajulikana sehemu zote za Yafa na watu wengi wakamwamini Bwana. ⁴³Petro akakaa Yafa kwa siku nyingi akiishi na Simoni mtengenezaji ngozi.

Mungu Ajibu Maombi Ya Kornelio Kornelio Amwita Petro

10 Katika mji wa Kaisaria palikuwa na mtu jina lake Kornelio, ambaye alikuwa jemadari wa kile kilichojuikana kama kikosi cha Kiitalia. ²Yeye alikuwa mcha Mungu pamoja na wote wa nyumbani mwake, aliwapa watu sadaka nyingi na kumwomba Mungu daima. ³Siku moja alasiri, yapata saa tisa, aliona maono wazi wazi malaika wa Mungu akimjia na kumwambia, "Kornelio!"

⁴Kornelio akamkazia macho kwa hofu akasema, "Kuna nini, Bwana?"

Malaika akamwambia, "Sala zako na sadaka zako kwa wahitaji zimefika juu na kuwa ukumbusho mbele za Mungu. ⁵Sasa tuma watu waende Yafa wakamwite mtu mmoja jina lake Simoni aitwaye Petro. ⁶Yeye anaishi na Simoni mtengenezaji ngozi ambaye nyumba yake iko kando ya bahari."

⁷Yule malaika aliyekuwa akizungumza naye alipoondoka, Kornelio akawaita watumishi wake wawili pamoja na askari mmoja mcha Mungu aliyekuwa mmoja wa wale waliomtumikia. ⁸Akawaambia mambo yote yaliyotukia, kisha akawatuma waende Yafa.

Maono Ya Petro

⁹Siku ya pili yake, walipokuwa wameukaribia mji, wakati wa adhuhuri, Petro alipanda juu ghorofani kuomba. ¹⁰Alipokuwa akiomba akaona njaa, akatamani kupata chakula. Lakini wakati walipokuwa wakiandaa akalala usingizi mzito sana. ¹¹Akaona mbingu zimefunguka na kitu kama nguo kubwa ikishushwa kwa ncha zake nne. ¹²Ndani yake walikuwepo aina zote za wanyama wenye miguu minne, nao watambao na ndege wa angani. ¹³Ndipo sauti ikamwambia "Petro, ondoka, uchinje na ule."

¹⁴Petro akajibu, "La Bwana! Sijakula kamwe kitu cho chote kilicho najisi."

¹⁵Ile sauti ikasema naye tena mara ya pili, "Usikiite najisi kitu cho chote alichokitakasa Bwana."

¹⁶Jambo hili likatukia mara tatu na ghafula ile nguo ikarudishwa mbinguni.

¹⁷Wakati Petro akiwa bado anajiuliza kuhusu maana ya maono haya, wale watu waliokuwa wametumwa na Kornelio wakauliza nyumba ya Simoni mtengenezaji ngozi wakawa wamesimama mbele ya lango. ¹⁸Wakabisha hodi na kuuliza kama Simoni aliyeitwa Petro alikuwa anaishi hapo.

¹⁹Wakati Petro akiwa anafikiria juu ya yale maono, Roho Mtakatifu akamwambia, "Simoni, wako watu watatu wanaokutafuta. ²⁰Ondoka na ushuke, usisite kwenda nao kwa kuwa mimi nimewatumua."

²¹Petro akashuka na kuwaambia wale watu waliokuwa wametumwa kutoka kwa Kornelio, "Mimi ndiye mnayenitafuta. Mmekuja kwa sababu gani?"

²²Wale watu wakamjibu, "Tumetumwa na Kamanda Kornelio ambaye ni mtu mwema anayemcha Mungu na kusifiwa na Wayahudi wote. Yeye ameagizwa na malaika wa Mungu akukaribishe nyumbani kwake, ili asikilize maneno utakayomwambia." ²³Basi Petro akawakaribisha wakafuatana naye ndani akawapa pa kulala. Kesho yake aliondoka na kwenda pamoja na baadhi ya ndugu kutoka Yafa.

Petro Nyumbani Mwa Kornelio

²⁴Siku iliyofuata wakawasili Kaisaria. Kornelio alikuwa akiwangoja pamoja na jamaa yake na marafiki zake wa karibu. ²⁵Petro alipokuwa akiingia ndani, Kornelio alikuja kumlaki, akaanguka miguuni pake kwa heshima. ²⁶Lakini Petro akamwinua akamwambia, "Simama, mimi ni mwanadamu tu."

²⁷Petro alipokuwa akizungumza naye akaingia ndani na kukuta watu wengi wamekusanyika. ²⁸Akawaambia, "Mnajua kabisa kwamba ni kinyume cha sheria yetu Myahudi kuchangamana na mtu Mmataifa au kumtembelea. Lakini Mungu amenionyesha kwamba nisimwite mtu ye yote kuwa najisi au asiye safi. ²⁹Ndiyo sababu ulipotuma niitwe nilikuja bila kipinga lo lote. Basi sasa naomba unieleze kwa nini umeniita?"

³⁰Kornelio akajibu, "Siku nne zilizopita, nilikuwa nyumbani nikisali saa kama hii, saa tisa alasiri. Ghafula mtu mwenye nguo za kumetameta akasimama mbele yangu, ³¹akasema, 'Kornelio, maombi yako yamefikiwa na sadaka zako zimekumbukwa mbele za Mungu'. ³²Basi tuma watu waende Yafa wakaulize mtu mmoja Simoni aitwaye Petro, yeye ni mgeni katika nyumba ya Simoni mtengenezaji ngozi, ambaye nyumba yake iko kando ya bahari.' ³³Nilituma watu kwako mara moja, nawe umefanya vema kuja. Basi sasa sisi sote tuko hapa mbele za Mungu kuyasikiliza yote ambayo Bwana amekuamuru kutuambia".

Matendo ya Mitume

Hotuba Ya Petro

³⁴Ndipo Petro akafumbua kinywa chake akasema, "Mungu hana upendeleo, ³⁵Lakini katika kila taifa ,kila mtu amchaye na kutenda yaliyo haki hukubaliwa naye. ³⁶Ninyi mnajua ule ujumbe uliotumwa kwa Israeli, ukitangaza habari njema ya amani kwa Yesu Kristo. Yeye ni Bwana wa wote. ³⁷Mnajua yale yaliyotukia katika Uyahudi wote kuanzia Galilaya baada ya mahubiri ya Yohana Mbatizaji: ³⁸Jinsi Mungu alivyomtia Yesu wa Nazareti mafuta katika Roho Mtakatifu na jinsi alivyokwenda huku na huko akitenda mema na kuponya wote waliokuwa wameonewa na nguvu za Shetani, kwa sababu Mungu alikuwa pamoja naye.

³⁹"Sisi ni mashahidi wa mambo yote aliyoyafanya katika Uyahudi na Yerusalem. Wakamwua kwa kumtundika msalabani. ⁴⁰Lakini Mungu alimfufua kutoka kwa wafu siku ya tatu na akamwezesha kuonekana na watu. ⁴¹Hakuonekana kwa watu wote, lakini kwetu sisi tuliochaguliwa na Mungu kuwa mashahidi, ambao tulikula na kunywa naye baada ya kufufuka kwake kutoka kwa wafu. ⁴²Naye alituamuru kuhubiri kwa watu wote na kushuhudia kwamba yeye ndiye aliyetiwa mafuta na Mungu kuwa hakimu wa walio hai na wafu. ⁴³Manabii wote walishuhudia juu yake kwamba kila mtu amwaminiye hupokea msamaha wa dhambi katika jina lake."

Mataifa Wapokea Roho Mtakatifu

⁴⁴Wakati Petro akiwa anasema maneno hayo, Roho Mtakatifu aliwashukia wote waliokuwa wakisikiliza ule ujumbe. ⁴⁵Wale wa tohara waliomini waliokuwa wamekuja pamoja na Petro walishangaa kuona kuwa kipawa cha Roho Mtakatifu kimemwagwa juu ya watu Mataifa. ⁴⁶Kwa kuwa waliwasikia wakinena kwa lugha mpya na kumwadhimisha Mungu.

Ndipo Petro akasema, ⁴⁷"Je, kuna mtu ye yote anayeweza kuzuia watu hawa wasibatizwe kwa maji? Wamempokea Roho Mtakatifu kama sisi tulivyompokea." ⁴⁸Kwa hiyo akaamuru wabatizwe kwa jina la Yesu Kristo. Wakamsihi Petro akae nao kwa siku chache.

Petro Aeleza Alivyotumwa Kwa Watu Mataifa

11 Mitume na ndugu walioamini waliokuwa huko Uyahudi wakasikia kuwa watu Mataifa nao wamepokea neno la Mungu. ²Hivyo Petro alipopanda Yerusalem, wale wa tohara waliokuwa wameamini

wakamshutumu, ³wakisema, "Kwa nini ulikwenda kwa watu wasiotahiriwa na kula pamoja nao?"

⁴Ndipo Petro akaanza kuwaeleza kuhusu mambo yote yaliyotokana hatua kwa hatua akisema, ⁵"Nilikuwa katika mji wa Yafa nikiomba, nami katika usingizi mzito nikaona maono. Kulikuwa na kitu kama nguo kubwa ikishuka kutoka mbinguni, ikishushwa kwa ncha zake nne, nayo ikanikaribia. ⁶Nilipoangalia ndani yake kwa karibu niliona wanyama wenye miguu minne, wanyama wa mwitu, watambaa na ndege wa angani. ⁷Ndipo nikasikia sauti ikiiniambia 'Petro, ondoka uchinje ule'.

⁸"Nikajibu, 'La hasha Bwana! Kitu cho chote kilicho najisi hakijaingia kinywani mwangu'.

⁹"Sauti ikasema kutoka mbinguni mara ya pili, 'Usikiite najisi kitu cho chote Mungu alichokitakasa.' ¹⁰Jambo hili lilitokea mara tatu, ndipo kile kitu kikavutwa tena mbinguni.

¹¹"Wakati ule ule watu watatu, waliokuwa wametumwa kutoka Kaisaria waliwasili katika nyumba niliyokuwa nikikaa. ¹²Roho Mtakatifu akaniambia niende nao bila kuwa na ubaguzi kati yao na sisi. Hawa ndugu sita pia walifuatana nami, nasi tukaingia nyumbani mwa huyo Cornelio. ¹³Akatuambia jinsi alivyoona malaika aliyekuwa amesimama katika nyumba yake na kusema, 'Tuma watu waende Yafa wakamlete Simoni aitwaye Petro. ¹⁴Yeye atakupa ujumbe ambao kwa huo wewe na wa nyumbani mwako wote mtaokoka.'

¹⁵"Nami nilipoanza kusema, Roho Mtakatifu akashuka juu yao kama vile alivyotushukia sisi hapo mwanzo. ¹⁶Nami nikakumbuka neno la Bwana alivyosema, 'Yohana alibatiza kwa maji, lakini ninyi mtabatizwa katika Roho Mtakatifu.'

¹⁷Basi ikiwa Mungu aliwapa hawa watu kipawa kile kile alichotupa sisi tuliomwamini Bwana Yesu, mimi ni nani hata nifikirie kuwa ningeweza kumpinga Mungu?"

¹⁸Waliposikia haya hawakuwa na la kupinga zaidi. Nao wakamwadhimisha Mungu wakisema, "Basi, Mungu amewapa hata watu Mataifa toba iletayo uzima wa milele."

Kanisa Huko Antioquia

¹⁹Basi wale waliotawanyika kwa ajili ya mateso yaliyotokana na kifo cha Stefano, wakasafiri hadi Foinike na Kipro na Antioquia. Nao hawakusema neno na mtu ye yote isipokuwa Wayahudi. ²⁰Lakini baadhi yao walikuwapo watu wa Kipro na Kirene, ambao

Matendo ya Mitume

walipokuja Antiokia walinen na Wayunani pia wakimhubiri Bwana Yesu.²¹Mkono wa Bwana ulikuwa pamoja nao, nayo idadi kubwa ya watu wakaamini na kumgeukia Bwana.

²²Habari hizi zilipofika masikioni mwa kanisa huko Yerusalem, wakamtuma Barnaba aende Antiokia. ²³Alipofika na kuona madhihirisho ya neema ya Mungu, akafurahi na kuwatia moyo waendelee kuwa waaminifu kwa Bwana kwa miyo yao yote. ²⁴Barnaba alikuwa mtu mwema, aliyejaa Roho Mtakatifu, mwenye imani, nayo idadi kubwa ya watu wakaongezeka kwa Bwana.

²⁵Kisha Barnaba akaenda Tarso kumtafuta Sauli, ²⁶naye alipompata akamleta Antiokia. Hivyo kwa mwaka mzima Barnaba na Sauli wakakutana na kanisa na kufundisha idadi kubwa ya watu. Ilikuwa ni katika kanisa la Antiokia kwa mara ya kwanza wanafunzi waliitwa 'Wakristo.'

²⁷Wakati huo manabii walishuka toka Yerusalem hadi Antiokia. ²⁸Mmoja wao, jina lake Agabo, akasimama akatabiri kwa uweza wa Roho Mtakatifu kwamba njaa kubwa itaenea ulimwengu nzima. Njaa hiyo ilitokea wakati wa utawala wa Klaudio. ²⁹Mitume wakaamua kwamba kila mtu, kulingana na uwezo wake alio nao, atoe msada kwa ajili ya ndugu wanaoishi Uyahudi. ³⁰Wakafanya hivyo, misada yao ikapelekwa kwa wazee kwa mikono ya Barnaba na Sauli.

Yakobo Auawa, Petro Atiwa Gerezani

12 Ilikuwa wakati kama huu Mfalme Herode Agripa aliwakamata baadhi ya watu wa kanisa. ²Akaamuru Yakobo, ndugu yake Yohana, auwe kwa upanga. ³Alipoona jambo hilo limewapendeza Wayahudi, akaendelea, akamkamata pia Petro. Hii ilitokea wakati wa Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu. ⁴Baada ya kumkamata alimtia gerezani, chini ya ulinzi wa vikundi vinne vya askari, vyenye askari wanne kila kimoja. Herode alikuwa amekusudia kumtoa na kumfanyia mashtaka mbele ya watu baada ya Pasaka.

⁵Kwa hiyo Petro akawekwa gerezani, lakini kanisa lilikuwa likimwombea kwa Mungu kwa bidii.

⁶Usiku ule kabla ya siku ambayo Herode Agripa alikuwa amekusudia kumtoa na kumfanyia mashtaka Petro alikuwa amelala kati ya askari wawili, akiwa amefungwa kwa minyororo miwili. Nao walinzi wa zamu walikuwa

wakilinda penye lango la gereza. ⁷Ghafula malaika wa Bwana akatokea na nuru ikamulika mle ndani ya gereza. Yule malaika akampiga Petro ubavuni na kumwamsha, akisema, "Ondoka upesi!" Mara ile minyororo ikaanguka kutoka mikononi mwa Petro.

⁸Yule malaika akamwambia, "Vaa nguo zako na viatu vyako." Petro akafanya hivyo. Kisha akamwambia, "Jifunge vazi lako na unifuate." ⁹Petro alitoka mle gerezani akiwa amefuatana na yule malaika. Hakuja wakati huo kuwa yailyokuwa yakitukia yalikuwa kweli. Alidhani kuwa anaona maono. ¹⁰Wakapita lindo la kwanza na la pili, ndipo wakafika kwenye lango la chuma linaloolekea mjini. Lango likawafungukia lenyewe, nao wakapita hapo wakatoka nje. Baada ya kutembea umbali wa barabara moja, ghafula yule malaika akamwacha Petro.

¹¹Ndipo Petro akarudiwa na fahamu, akasema, "Sasa ninajua bila shaka yo yote kuwa Bwana amemtuma malaika wake na kuniokoa kutoka katika makucha ya Herode Agripa na kutoka katika matazamio yote ya Wayahudi."

¹²Mara Petro alipotambua hili alikwenda nyumbani kwa Maria, mama yake Yohana aliyeitwa pia Marko, ambako watu wengi walikuwa wamekutana kwa maombi. ¹³Petro alipobisha hodi kwenye lango la nje, mtumishi wa kike jina lake Roda, akaja kumfungulia. ¹⁴Alipoitambua sauti ya Petro, alifurahi mno akarudi bila kufungua na kuwaeleza kwamba, "Petro yuko langoni!"

¹⁵Wakamwambia yule mtumishi wa kike, "Umerukwa na akili." Alipozidi kusisitiza kuwa ni kweli, wakasema, "Lazima awe ni malaika wake."

¹⁶Lakini Petro aliendelea kugonga langoni, nao walipofungua lango na kumwona Petro, walistaajabu sana. ¹⁷Yeye akawaashiria kwa mkono wake wanyamaze kimya, akawaeleza jinsi Bwana alivyomtoa gerezani. Naye akaongeza kusema, "Waelezeni Yakobo na ndugu wengine habari hizi." Kisha akaondoka akaenda sehemu nyininge.

¹⁸Kulipokucha kukawa na fadhaa kubwa mionganoni mwa wale maaskari kuhusu yaliyomtukia Petro. ¹⁹Baada ya Herode kuamuru atafutwe kila mahali na bila kumpata, aliwahoji wale askari walinzi kisha akatoa amri wauawe. Basi Herode Agripa akatoka Uyahudi akaenda Kaisaria, akakaa huko kwa muda.

Kifo Cha Herode Agripa

²⁰Basi Herode Agripa alikuwa amekasirishwa sana na watu wa Tiro na Sidoni. Hivyo watu wa miji hiyo miwili wakaungana pamoja wakatafuta kukutana naye. Wakiisha kuungwa mkono na Blasto, mtumishi maalum wa Mfalme Herode Agripa aliyeaminika, wakaomba mapatano ya amani maana nchi zao zilitegemea nchi ya huyo mfalme kwa mahitaji yao ya chakula.

²¹Katika siku iliyochaguliwa Herode Agripa akavaa mavazi yake ya kifalme, akaketi kwenye kitu chake cha enzi na kuwahutubia watu. ²²Watu waliokuwa wamekusanyika wakapiga kelele, wakisema, "Hii si sauti ya mwanadamu, bali ni ya Mungu." ²³Ghafula, kwa kuwa Herode Agripa hakumpa Mungu utukufu, malaika akampiga, akaliwa na chango akafa.

²⁴Lakini neno la Mungu likaendelea mbele na kuenea, nao wengi wakaambatana nalo.

²⁵Barnaba na Sauli walipomaliza ile huduma yao iliyowapeleka, wakarudi Yerusalemu wakiwa pamoja na Yohana aitwaye Marko.

Safari Ya Kwanza Ya Paulo ya Kitume

Barnaba Na Sauli Wanatumwa

13 Katika kanisa huko Antioquia ya Shamu walikuwako manabii na walimu, yaani: Barnaba, Simeoni aitwaye Nigeri, Luko Mkirene, Manaeni aliyeokuwa amelelewa pamoja na mfalme Herode Agripa na Sauli. ²Walipokuwa wakimwabudu Bwana na kufunga, Roho Mtakatifu akasema, "Nitengeeni Sauli na Barnaba kwa kazi ile maalumu niliyowitzia." ³Ndipo baada ya kufunga na kuomba, wakawewekea mikono yao.

Barnaba Na Sauli Waenda Kipro

⁴Hivyo, wakiwa wametumwa na Roho Mtakatifu, wakashuka kwenda Seleukia na kutoka huko wakasafiri baharini mpaka kisiwa cha Kipro. ⁵Walipowasili katika mji wa Salami, wakahubiri neno la Mungu katika sinagogi la Wayahudi. Pia walikuwa na Yohana Marko kuwa msaidizi wao.

⁶Walipokwisha kupita katika nchi zote hizo wakafika Pafo, ambapo walikutana na Myahudi mmoja mchawi aliyeokuwa nabii wa uongo, jina lake Bar-Yesu. ⁷Mtu huyu alikuwa pamoja na Sergio Paulo, mtu mwenye hekima aliyeokuwa msaidizi wa mwakilishi wa mtawala wa kile kisiwa, Sergio Paulo akawaita Sauli na Barnaba

akitaka kusikia neno la Mungu. ⁸Lakini Elimu yule mchawi (hii ndiyo maana ya jina lake,) aliwapinga Barnaba na Sauli na kujaribu kumpotosha yule mkuu wa kile kisiwa aiache imani. ⁹Ndipo Sauli, ambaye pia aliitwa Paulo, akiwa amejawa na Roho Mtakatifu, akamkazia macho yule Elimu mchawi, ¹⁰akamwambia, "Ewe mwana wa ibilisi, wewe ni adui wa kila kilicho haki! Umejaa kila aina ya udanganyifu na ulaghai. Je, hutaacha kuzipotosha njia za Bwana zilizonyooka? ¹¹Nawe sasa sikiliza, mkono wa Bwana u dhidi yako. Utakuwa kipofu, wala hutaona juu kwa muda.

Mara ukungu na giza vikamfunika, naye akaenda huko na huko akitafuta mtu wa kumshika mkono ili amwonyeshe njia. ¹²Yule mkuu wa kile kisiwa alipoona yaliyotukia, akaamini kwa sababu alistaajabishwa na mafundisho kuhusu Bwana.

Paulo Na Barnaba Huko Antioquia Ya Pisidia

¹³Kisha Paulo na wenzanke wakasafiri toka Pafo wakafika Perge huko Pamfilia. Lakini, Yohana Marko akawaacha huko akarejea Yerusalemu. ¹⁴Kutoka Perge wakaendelea hadi Antioquia ya Pisidia. Siku ya Sabato wakaingia ndani ya sinagogi wakaketi. ¹⁵Baada ya kusomwa Torati na vitabu vya manabii, viongozi wa lile sinagogi wakawatumia ujumbe wakisema, "Ndugu, kama mna neno la kuwasaidia watu hawa, tafadhalii lisemeni."

¹⁶Paulo akasimama akawapungia mkono na kusema, "Enyi wanaume wa Israeli na ninii nyote mmaomcha Mungu. ¹⁷Mungu wa watu hawa wa Israeli aliwachagua baba zetu, akawafanya kustawi walipokuwa huko Misri, kwa uwezo mwangi akaongoza na kuwatoa katika nchi ile. ¹⁸Kwa muda wa miaka arobaini alivumilia matendo yao walipokuwa jangwani. ¹⁹Naye baada ya kuyaangamiza mataifa saba waliokuwa wakiishi katika nchi ya Kanaani, akawapa Waisraeli nchi yao iwe urithi wao. ²⁰Haya yote yalichukua kama muda wa miaka 450.

"Baada ya haya, Mungu akawapa waamuzi mpaka wakati wa nabii Samweli. ²¹Ndipo watu wakaomba wapewe mfalme, naye Mungu akawapa Sauli mwana wa Kishi wa kabile la Benyamini, aliyetawala kwa miaka arobaini. ²²Baada ya kumwondoa Sauli katika ufalme, akawainulia Daudi kuwa mfalme wao. Ambaye pia alimshuhudia, akisema, 'Nimemwona Daudi mwana wa Yesu, mtu anayeupendeza moyo

Matendo ya Mitume

wangu, atakayetimiza mapenzi yangu yote.'

²³"Kutoka katika uzao wa mtu huyu, Mungu amewaletea Israeli Mwokozi Yesu, kama alivyoahidi. ²⁴Kabla ya kuja kwa Yesu, Yohana alihubiri toba na ubatizo kwa watu wote wa Israeli. ²⁵Yohana alipokuwa anakamilisha kazi yake, alisema: 'Ninyi mnadhani mimi ni nani? Mimi si yeye. La hasha, lakini yeye yuaja baada yangu, ambaye mimi sistahili kufungua kamba ya viatu vya miguu yake?'

²⁶"Ndugu zangu, wana wa Abrahamu nanyi mnaomcha Mungu, ujumbe wa huu wokovu ni kwa ajili yetu. ²⁷Kwa sababu wakaao Yerusalumu na viongozi wao hawakumtambua wala kuelewa maneno ya manabii yasomwayo kila Sabato, bali waliyatimiza maneno hayo kwa kumhukumu yeye. ²⁸Ijapokuwa hawakupata sababu yo yote ya kumhukumu kifo, walimwomba Pilato aamuru auawe. ²⁹Walipokwisha kufanya yale yote yaliyoandikwa kumhusu, walimshusha kutoka msalabani na kumzika kaburini. ³⁰Lakini Mungu alimfufua kutoka katika wafu. ³¹Naye kwa siku nyingi akawatokea wale waliokuwa pamoja kuanzia Galilaya hadi Yerusalemu. Nao sasa wamekuwa mashahidi wake kwa watu wetu.

³²"Nasi tunawaletea habari njema kwamba yale Mungu aliyoahidi baba zetu ³³sasa ameyatimiza kwetu, sisi watoto wao kwa kumfufua Yesu, kama ilivyoandikwa katika Zaburi ya pili,

" 'Wewe ni mwanangu,
leo nimekuzaa.'

³⁴Kwa kuwa Mungu alimfufua kutoka kwa wafu asioze kamwe, alitamka maneno haya:

" 'Nitakupa wewe baraka takatifu zilizo za
hakika
nilizomwahidi Daudi.'

³⁵Kama ilivyosemwa mahali pengine katika Zaburi,

"Hutamwacha Mtakatifu wako aone
uharibifu.'

³⁶"Kwa maana Daudi akiisha kulitumikia kusudi la Mungu katika kizazi chake, akalala, akazikwa pamoja na baba zake na mwili wake ukaoza. ³⁷Lakini yule ambaye Mungu alimfufua kutoka kwa wafu hakuona uharibifu.

³⁸"Kwa hiyo ndugu zangu, nataka ninyi mjue kwamba kwa kupitia huyu Yesu msamaha wa dhambi unatangazwa kwenu. ³⁹Kwa kumpitia yeye, kila mtu amwaminiye anahesabiwa haki kwa kila kitu ambacho asingeweza kuhesabiwa haki kwa sheria ya Mose. ⁴⁰Kwa hiyo jihadharini ili yale waliyosema manabii yasiwapate:

⁴¹" 'Angalieni, enye wenye dhihaka!
Mkastaajabu, mkaangamie,
kwa maana nitatenda jambo wakati wenu
ambalo hamtasadiki
hata kama mtu akiwaambia.' "

⁴²Paulo na Barnaba walipokuwa wakitoka nje ya sinagogi, watu wakamwomba wazungumze tena mambo hayo Sabato nyingine inayofuata. ⁴³Baada ya kusanyiko la Sinagogi kutawanyika, wengi wa Wayahudi na waongofu wa dini ya Kiyahudi wakawafuata Paulo na Barnaba, nao wakazungumza na kuwashimiza wadumu katika neema ya Mungu.

⁴⁴Sabato iliyofuata karibu watu wote wa mji ule walikuja kusikiliza neno la Mungu. ⁴⁵Lakini Wayahudi walipoona ule umati mkubwa wa watu walijawa na wivu na kunena maneno ya kashfa kuhusu yale Paulo aliyoleta akisema.

⁴⁶Ndipo Paulo na Barnaba wakawajibu kwa ujasiri, wakisema, "Ilitupasa kunena nanyi neno la Mungu kwanza. Lakini kwa kuwa mmelikataa, mkajihukumu wenyewe kuwa hamstahili uzima wa milele, sasa tunavageukia watu Mataifa. ⁴⁷Kwa maana hili ndilo Bwana alilotuamuru:

" 'Nimewafanya ninyi kuwa nuru kwa watu
Mataifa,
ili mpate kuuleta wokovu hadi miisho ya
dunia.' "

⁴⁸Watu Mataifa waliposikia haya wakafurahi na kulitkuza neno la Bwana, nao wote waliokuwa wamekusudiwa uzima wa milele wakaamini.

⁴⁹Neno la Bwana likaenea katika eneo lile lote. ⁵⁰Lakini Wayahudi wakawachoea wanawake wenye kumcha Mungu, wenye vyeo pamoja na watu maarufu katika mji, wakachoea mateso dhidi ya Paulo na Barnaba na kuwafukuza kutoka kwenye eneo lao. ⁵¹Hivyo Paulo na Barnaba wakakung'uta mavumbi kutoka kwenye miguu yao ili kuwapinga, nao wakaenda Ikonio. ⁵²Wanafunzi wakajawa na furaha na Roho Mtakatifu.

Paulo Na Barnaba Huko Ikonio

14 Huko Ikonio Paulo na Barnaba waliingga pamoja katika sinagogi la Wayahudi kama kawaida yao. Huko wakahubiri kwa uwezo mkubwa kiasi kwamba Wayahudi pamoja na watu Mataifa wakaamini. ²Lakini wale Wayahudi walikataa kuamini, wakawachochea watu Mataifa, wakatia chuki ndani ya mioyo yao dhidi ya wale walioamini.³Hivyo Paulo na Barnaba wakakaa huko kwa muda wa kutosha wakihubiri kwa ujasiri juu ya Bwana, ambaye alithibitisha ujumbe wa neema yake kwa kuwawezesha kufanya ishara na miujiza. ⁴Lakini watu wa mji ule waligawanyika, wengine wakakubaliana na Wayahudi na wengine na mitume. ⁵Watu Mataifa na Wayahudi wakajiunga na baadhi ya viongozi, wakafanya mpango wa kuwatendea mitume mabaya na kuwapiga mawe.⁶Lakini mitume walipopata habari hizi wakakimbilia Listra na Derbe, miji ya Likaonia na sehemu zilizopakana nayo. ⁷Huko wakaendelea kuhubiri habari njema.

Paulo Na Barnaba Huko Listra

⁸Katika mji wa Listra, alikuweko kiwete, ambaye alikuwa amelemia tangu kuzaliwa na hakuwa ametembea kamwe. ⁹Alimsikiliza Paulo alipokuwa akihubiri. Paulo alipomtazama akaona ana imani ya kuponywa. ¹⁰Paulo akapaza sauti, "Simama kwa miguu yako!" Mara yule mtu akasimama upesi akaanza kutembea!

¹¹Ule umati wa watu ulipoona yale yaliyokuwa yamefanywa na Paulo, wakapiga kelele kwa lugha yao ya Kilikaonia wakasema, "Miungu imetushukia katika umbo la binadamu!" ¹²Wakamwita Barnaba Zeu na Paulo wakamwita Herme kwa kuwa ndiye aliyekuwa msemaji mkuu. ¹³Kuhani wa Zeu, ambaye hekalu lake lilikuwa nje kidogo tu ya mji, akaleta mafahali na mashada ya maua penye lango la mji kwa sababu yeye pamoja na ule umati wa watu walitaka kuwatolea dhabihu.

¹⁴Lakini Mitume Paulo na Barnaba waliposikia na kuona mambo haya waliyotaka kufanya, wakararua nguo zao, wakawaendea wale watu kwa haraka, wakawapigia kelele, wakisema, ¹⁵"Enyi watu, kwa nini mnafanya mambo haya? Sisi ni wanadamu tu kama ninyi! Tunawaletea habari njema, tukiwaambia kwamba mgeuke mtoke katika mambo haya yasiyofaa mmwelekee Mungu aliye hai, aliyeziumba mbingu na nchi na bahari na kila

kitu kilicho ndani yake. ¹⁶Zamani aliwaachia watu waishi walivoyotaka. ¹⁷Lakini hakuacha kuwaonyesha watu uwepo wake: Ameonyesha wema kwa kuwanyeshea mvua toka mbinguni na kuwapa mazao kwa majira yake, naye amewapatia chakula tele na kuijaza mioyo yenu na furaha". ¹⁸Hata kwa maneno haya yote, ilikuwa vigumu kuuzuia ule umati wa watu kuwatolea dhabihu.

¹⁹Ndipo wakaja baadhi ya Wayahudi kutoka Antioquia na Ikonio wakawashawishi wale watu, wakampiga Paulo kwa mawe, wakamburuta hadi nje ya mji, wakidhani amekufa. ²⁰Lakini baada ya wanafunzi kukusanyika akainuka na kurudi mjini. Kesho yake yeye na Barnaba wakaondoka kwenda Derbe.

Paulo Na Barbara Warudi Antioquia Huko Syria

²¹Baada ya kuhubiri habari njema katika mji huo wa Derbe na kupata wanafunzi wengi, walirudi Listra, kisha wakaenda Ikonio na Antioquia, ²²wakiwaimarisha wanafunzi na kuwatia moyo waendelee kudumu katika imani. Wakawaonya wakisema, "Imetupasa kuingia katika Ufalme wa Mungu kwa kupitia katika taabu nyangi." ²³Nao baada ya kuwawekea wazee katika kila kanisa, kwa kufunga na kuomba ambaye wamemwamini wakawakabidhi kwa Bwana waliyemwamini kwa maombi na kufunga. ²⁴Kisha wakapitia Pisidia wakafika Pamfilia. ²⁵Baada ya kuhubiri neno la Mungu huko Perga, wakateremkia Atalia.

²⁶Kutoka Atalia huko wakasafiri baharini kwa merikebu wakarudi mpaka Antioquia, ambako walikuwa wamesifiwa kwa ajili ya neema ya Mungu kutokana na ile kazi waliokuwa wamekamilisha. ²⁷Walipowasili Antioquia wakaliita kanisa pamoja na kutoa taarifa ya yale yote Mungu aliyokuwa ametenda kwa kupitia kwo na jinsi aliyokuwa amefungua mlango wa imani kwa ajili ya watu Mataifa. ²⁸Nao wakakaa huko pamoja na wanafunzi kwa muda mrefu.

Baraza Huko Yerusalemu

15 Baadhi ya watu wakashuka Antioquia kutoka Uyahudi, nao wakawa wanawafundisha ndugu waliomini kwamba, "Isipokuwa mmetahiriwa kufuatana na desturi aliyofundisha Mose, hamwezi kuokoka." ²Baada ya Paulo na Barnaba kutokekubaliana kukawa na mabishano makali na watu hawa, Paulo na

Matendo ya Mitume

Barnaba na baadhi ya wengine mionganoni mwa wakachaguliwa kuingia Yerusalem ili kujadiliana jambo hili na mitume na wazee. ³Hivyo wakasafirishwa na kanisa, wakiwa njiani wakapititia Samaria wakawaeleza jinsi watu Mataifa walivoongoka. Habari hizi zikaleta furaha kubwa kwa ndugu wote. ⁴Walipofika Yerusalem, walipokelewa na kanisa na mitume pamoja na wazee amba waliwaarifu kila kitu Mungu alichokuwa amefanya pamoja nao.

⁵Ndipo baadhi ya walioamini wa madhehebu ya Mafarisayo wakasimama na kusema, "Hao watu Mataifa lazima watahiriwe na waagizwe kuzitii sheria za Mose".

⁶Mitume na wazee wakukutana pamoja ili kufikiri jambo hili. ⁷Baada ya majadiliano mengi, Petro akasimama na kusema, "Ndugu zangu, mnajua kwamba siku za kwanza Mungu alinichagua ili kwa midomo yangu watu Mataifa wapate kusikia ujumbe wa injili na kuamini. ⁸Mungu, ye ye ajuae mioyo, alionyesha kwamba anawakubali kwa kuwapa Roho Mtakatifu kama vile aliviyotupa sisi. ⁹Mungu hakutofautisha kat i yetu na wao, bali alitakasa mioyo yao kwa imani. ¹⁰Sasa basi, mbona mnataka kumjaribu Mungu kwa kuweka kongwa shingoni mwa wanafunzi ambalo baba zetu wala sisi hatukuweza kulibeba? ¹¹Lakini sisi tunaamini ya kuwa tunaokolewa kwa neema ya Bwana Yesu Kristo, kama wao wanavyookolewa."

¹²Kusanyiko lote likakaa kimya, wakawasikiliza Paulo na Barnaba wakieleza jinsi Mungu aliviyowatumia kutenda ishara na maajabu kwa watu Mataifa. ¹³Walipomaliza kunena, Yakobo akasema, "Ndugu zangu, nisikilizeni. ¹⁴Simoni amekwisha kutueleza jinsi Mungu, kwa mara ya kwanza alivyoonyesha kuhusika kwa kujichagulia watu kutoka katika watu Mataifa kwa ajili ya jina lake. ¹⁵Maneno ya manabii yanakubaliana na jambo hili, kama ilivyoandikwa:

¹⁶"Baada ya mambo haya nitarudi,
nami nitajenga upya nyumba ya Daudi,
iliyoanguka.

Nitajenga tena magofu yake
na kuisimamisha,

¹⁷ili wanadamu wengine wote wapate kumtafuta
Bwana,

hata wale watu Mataifa wote amba
wanaitwa kwa jina langu,

asema Bwana, afanyaye mambo haya'

¹⁸tangu zamani.

¹⁹"Kwa hiyo uamuzi wangu ni kwamba, tusiwasumbue watu Mataifa wanaomgeukia Mungu kwa desturi zetu, ²⁰badala yake, tuwaandikie kwamba wajiepushe tu na vitu vilivyotiwa unajisi na uasherati na wasile nyama za wanyama walionyongwa au kunywa damu. ²¹Kwa maana katika kila mji kwa vizazi vilivyopita, Mose amekuwa na wale wanaotangaza sheria yake kwa kuwa imekuwa ikisomwa kwa sauti kubwa katika masinagogi kila Sabato."

Barua Kwa watu Mataifa Waaminio

²²Mitume na wazee pamoja na kanisa lote, wakaamua kuwachagua baadhi ya watu wao wenyewe na kuwatuma Antioquia pamoja na Paulo na Barnaba. Wakamchagua Yuda aitwaye Barnaba na Sila, watu wawili amba walikuwa viongozi mionganoni mwa ndugu. ²³Wakatumwa na barua ifuatayo:

Sisi Mitume na wazee, ndugu zenu,

Kwa wale ndugu Mataifa walioamini walioko Antioquia, Shamu na Kilikia :

Salamu.

²⁴Tumesikia kwamba kuna baadhi ya watu waliokuja huko kutoka kwetu bila ruhusa yetu na kuwasumbua, wakiwataabisha mawazo yenu. ²⁵Hivyo tumekubaliana wote kuwachagua baadhi ya watu na kuwatuma kwenu pamoja na wapendwa wetu Barnaba na Paulo, ²⁶watu amba wamehatarisha maisha yao kwa ajili ya Bwana wetu Yesu Kristo. ²⁷Kwa hiyo tunawatuma Yuda na Sila, kuthibitisha maneno ya mdomo mambo haya tunayowaandikia. ²⁸Kwa maana imempendeza Roho Mtakatifu na sisi tusiwatwike mzigo wo wote mkubwa zaidi ya mambo haya yafuatayo ambayo ni ya lazima: ²⁹Kwamba mjiepushe na kitu cho chote kilichotolewa sadaka kwa sanamu, kunywa damu, nyama ya wanyama walionyongwa na mjiepushe na uasherati. Mkiyaepuka mambo haya mtakuwa mmefanya vyema.

Kwaherini."

Matendo ya Mitume

³⁰Hivyo wakaaggwa, wakashuka kwenda Antiokia. Baada ya kulikusanya kanisa pamoja, wakawapa ile barua. ³¹Nao hao watu wakiisha kuisoma, wakafurahishwa sana kwa ujumbe wake wa kutia moyo. ³²Yuda na Sila, ambao wenyewe walikuwa manabii wakanena maneno mengi ya kuwatia moyo na kuwajenga katika imani wale ndugu walioamini. ³³Baada ya kukaa huko Antiokia kwa muda, wakaaggwa kwa amani na wale ndugu ili waende kwa wale waliovatuma. (³⁴Lakini Sila bado akaendelea kukaa huko.) ³⁵Lakini Paulo na Barnaba walibaki Antiokia ambako wao pamoja na wengine wengi waliwfundisha na kuhubiri neno la Bwana.

Safari Ya Pili ya Paulo ya Kitume (15:41 – 18:22)

Paulo Na Barnaba Wagawanyika

³⁶Baada ya siku kadhaa, Paulo alimwambia Barnaba, "Turudi tukawatembelee ndugu katika miji yote ambamo tulihubiri neno la Bwana tuone jinsi wanavyoendelea." ³⁷Barnaba alitaka wamchukue Yohana aitwae Marko waende naye. ³⁸Lakini Paulo aliona si vyema kwa sababu aliwahi kuwaacha walipokuwa huko Pamfilia, hakutaka kuendelea kufanya kazi nao. ³⁹Pakatokea kutokukubaliana kati ya Paulo na Barnaba kuhusu jambo hili, hivyo wakagawanyika. Barnaba akamchukua Yohana Marko wakasafiri baharini kwenda Kipro. ⁴⁰Lakini Paulo akamchagua Sila na akaondoka baada ya ndugu kuwatachia neema ya Bwana. ⁴¹Akapitia Shamu na Kilikia, akiimarisha makanisa ya huko.

Timotheo Aungana Na Paulo Na Sila

16 Paulo akafika Derbe na kisha Listra, ambako kulikuwa na mwanafunzi mmoja jina lake Timotheo, ambaye mama yake alikuwa Myahudi, aliyemini, lakini baba yake alikuwa Myunani. ²Alikuwa amesafiri sana na wale waliokuwa wameamini huko Listra na Ikonio. ³Paulo alitaka Timotheo afuatane naye, akamchukua na akaamuru atahiriwe kwa sababu ya Wayahudi waliokuwa wanaishi eneo ile kwa maana wote walimjua baba yake ni Myunani. ⁴Walipokuwa wakienda mji kwa mji, wakawa wanawapa yale maamuzi yaliyokuwa yametolewa. ⁵Hivyo makanisa yakawa imara katika imani na kuongezeka kiidadi kila siku.

⁶Paulo pamoja na wenzake wakasafiri sehemu za Firigia na Galatia, wakiwa wamekatazwa na Roho Mtakatifu wasihubiri

neno huko Asia. ⁷Walipofika kwenye mpaka wa Misia, wakajaribu kuingia Bithinia lakini Roho wa Yesu hakuwaruhusu. ⁸Kwa hiyo wakapita Misia, wakafika Troa. ⁹Wakati wa usiku Paulo akaona maono, mtu wa Makedonia amesimama akimsihi, "Vuka uje huku Makedonia ukatusaidie." ¹⁰Baada ya Paulo kuona maono haya, mara tulijandaa kuondoka kwenda Makedonia tukiwa tumesadiki kwa sababu tuliona kwa hakika kwamba Mungu ametuita kuhubiri habari njema huko.

Kuongoka Kwa Lidia

¹¹Tukasafiri kwa njia ya bahari kutoka Troa na kwenda moja kwa moja kwa Samothrake, kesho yake tukafika Neapoli. ¹²Kutoka huko tukasafiri hadi Filipi, mji mkuu wa Makedonia sehemu walipokuwa wanakaa Warumi, nasi tukakaa kwenye mji huo kwa siku kadhaa.

¹³Siku ya Sabato tukaenda nje ya lango la mji kando ya mto, mahali ambapo tulitarajia tungepata mahali pa kufanya maombi. Tukaketi, tukaanza kuongea na baadhi ya wanawake waliokuwa wamekusanyika huko. ¹⁴Mmoja wa wale wanawake waliosikiliza aliitwa Lidia, mfanya biashara wa nguo za zambarau, mwenyeji wa mji wa Thiatira, aliyekuwa mcha Mungu. Bwana akaufungua moyo wake akaupokea ujumbe wa Paulo. ¹⁵Basi alipokwisha kubatizwa yeye na watu wa nyumbani mwake, alitukaribisha nyumbani mwake akisema, "Kama mmeona kweli mimi nimemwamini Bwana, karibuni mkae nyumbani mwangu." Naye akatushawishi.

Paulo Na Sila Watiwa Gerezani

¹⁶Siku moja, tulipokuwa tukienda mahali pa kusalia, tulikutana na mtumwa mmoja wa kike ambaye alikuwa na pepo wa uaguzi naye alikuwa amewapatia mabwana zake mapato makubwa ya fedha kwa ubashiri. ¹⁷Huyu mtumwa wa kike alikuwa akimfuata Paulo na sisi akipiga kelele, "Watu hawa ni watumishi wa Mungu Aliye Juu Sana, wao wanawatangazieni njia ya wokovu." ¹⁸Akaendelea kufanya hivi kwa siku nyangi, lakini Paulo akiwa ameudhika sana, akageuka na kumwambia yule pepo, "Ninakuamuru katika jina la Yesu Kristo, umtoke!" Yule pepo akamtoka saa ile ile.

¹⁹Basi mabwana wa yule mtumwa wa kike walipoona kuwa tumaini lao la kuendelea kujipatia fedha limetoweka, wakawakamata Paulo na Sila wakawaburuta mpaka sokoni

Matendo ya Mitume

mbele ya viongozi wa mji. ²⁰Baada ya kuwafikisha mbele ya mahakimu wakawashtaki wakisema, "Hawa watu wanaleta ghasia katika mji wetu, nao ni Wayahudi. ²¹Wanafundisha desturi ambazo sisi raia wa Kirumi hatuwezi kuzikubali au kuzitimiza."

²²Umati wa watu waliokuwepo wakajiunga katika kuwashambulia na wale mahakimu wakawaamuru wavuliwe nguo zao wakatoa amri Paulo na Sila wachapwe viboko. ²³Baada ya kuchapwa sana wakatupwa gerezani na kumwagiza mkuu wa gereza awalinde kikamilifu, ²⁴kwa kufuata maelekezo haya, yule mkuu wa gereza akawaweka katika chumba cha ndani sana mle gerezani na akawafunga miguu yao kwa minyororo.

²⁵Ilipokaribia usiku wa manane, Paulo na Sila walikuwa wakiomba na kuimba nyimbo za kumsifu Mungu, nao wafungwa wengine walikuwa wakiwasikiliza. ²⁶Ghafla pakatokea tetemeko kubwa la ardhi, hata msingi wa gereza ukatikisika. Mara milango ya gereza ikafunguka na ile minyororo iliyowafunga kila mmoja ikafunguka. ²⁷Yule mkuu wa gereza alipoamka na kuona milango ya gereza iko wazi, akachomoa upanga wake akataka kuijua, akidhani ya kuwa wafungwa wote wametoroka. ²⁸Lakini Paulo akapiga kelele kwa sauti kubwa, akasema, "Usijidhuru kwa maana sisi sote tuko hapa!"

²⁹Yule askari wa gereza akaagiza taa ziletwe, akaingia ndani ya kile chumba cha gereza, akapiga magoti akitetemeka mbele ya Paulo na Sila. ³⁰Kisha akawaleta nje akisema, "Bwana zangu, nifanye nini ili nipata kuokoka?"

³¹Wakamjibu, "Mwamini Bwana Yesu Kristo, nawe utaokoka, pamoja na wa nyumbani mwako." ³²Wakamwaambia neno la Bwana yeye pamoja na wote waliokuwako nyumbani mwake. ³³Wakati ule ule yule mkuu wa gereza akawachukua akawaosha majeraha yao, kisha akabatizwa yeye pamoja na wote waliokuwa nyumbani mwake bila kuchelewa. ³⁴Akawapandisha nyumbani mwake akawaandalia meza mbele yao, yeye pamoja na wa nyumbani mwake wote wakafurahi sana kwa kuwa amemwamini Mungu.

³⁵Kulipopambazuka wale mahakimu wakawatumwa maafisa wao kwa mkuu wa gereza wakiwa na agizo linalosema, "wafungue wale watu, waache waende zao." ³⁶"Mahakimu wametuma niwaache huru, kwa hiyo tokeni."

³⁷Lakini Paulo akawaambia wale maafisa,

"Wametupiga hadharani bila kutufanyia mashtaka na kutuhoji, nao wakatutupa gerezani, hata ingawa sisi ni raia wa Rumi. Nao sasa wanataka kututoa gerezani kwa siri? Kweli hapana! Wao na waje wenyewe watutoe humu gerezani."

³⁸Wale maafisa wakarudi na kuwaambia wale mahakimu maneno haya, wakaogopa sana walipofahamu kuwa Paulo na Sila ni raia wa Rumi. ³⁹Kwa hiyo wakaja wakawaomba msamaha, wakawatoa gerezani, wakawaomba waondoke katika ule mji. ⁴⁰Baada ya Paulo na Sila kutoka gerezani walikwenda nyumbani kwa Lidia, ambapo walikutana na wale ndugu walioamini, wakawatia moyo, ndipo wakaondoka.

Ghasia Huko Thesalonike

17 Wakasafiri kupitia Amfipoli na Apolonia wakafika Thesalonike, ambako kulikuwa na sinagogi la Wayahudi. ²Kama desturi yake Paulo alilingia ndani ya sinagogi na kwa muda wa majuma matatu akawa anahojiana nao kutoka kwenye Maandiko ³akidhihirisha wazi na kuthibitisha kwamba ilikuwa lazima Kristo ateswe na afufuke kutoka kwa wafu, akasema, "Huyu Yesu ninayewaambia habari zake, ndiye Kristo." ⁴Baadhi ya Wayahudi wakasadiki, wakaungana na Paulo na Sila, wakiwepo idadi kubwa ya Wayunani waliomcha Mungu na wengi wa wanawake mashuhuri.

⁵Lakini Wayahudi ambaio hawakuwa wameamini wakawa na vivu, wakawakodi watu ovyo, wafisadi kutoka sokoni, wakakutanisha umati wa watu, wakaanzisha ghasia mjini. Wakaenda mbio nyumbani kwa Yasoni wakiwatafuta Pualo na Sila ili kuwaleta nje penye ule umati wa watu. ⁶Lakini walipowakosa wakamburuta Yasoni na ndugu wengine mbele ya maafisa wa mji, wakipiga kelele: "Watu hawa ni wale walioupindua ulimwengu wamekuja huku nako, ⁷naye Yasoni amewakaribisha nyumbani mwake. Hawa wote wanaasi amri za Kaisari wakisema yuko mfalme mwininge aitwaye Yesu. ⁸Waliposikia haya, ule umati wa watu na maafisa wa mji wakaongeza ghasia. ⁹Nao baada ya kuchukua dhamana kwa ajili ya Yasoni na wenzake wakawaacha waende zao.

Paulo Na Sila Huko Beroya

¹⁰Usiku ule ule, wale ndugu walioamini wakawapeleka Paulo na Sila waende zao Beroya. Walipowasili huko wakaenda kwenye

Matendo ya Mitume

sinagogi la Wayahudi. ¹¹Hawa Wayahudi wa Beroya walikuwa waungwana zaidi kuliko wale wa Thesalonike, ¹²Wayahudi wengi wakaamini pamoja na wanawake na wanaume wa Kigiriki wa tabaka la juu.

¹³Lakini wale Wayahudi wa Thesalonike waliposikia kuwa Paulo anahubiri neno la Mungu huko Beroya, wakaenda huko nako wakishawishi watu na kuwachochaea. ¹⁴Ndipo wale ndugu wa Beroya mara moja wakamsafirisha Paulo aende zake pwani, lakini Sila na Timotheo wakabaki Beroya. ¹⁵Wale waliomsindikiza Paulo wakaenda naye mpaka Athene, kisha wakarudi Beroya wakiwa na maagizo kutoka kwa Paulo kuhusu Sila na Timotheo kwamba wamfuate upesi iwezekanavyo.

Paulo Huko Athene

¹⁶Wakati Paulo akiwasubiri huko Athene, alisumbuka sana moyoni mwake kuona kwamba mji umejaa sanamu. ¹⁷Hivyo akahojiana kila siku na Wayahudi pamoja na wacha Mungu kwenye sinagogi na pia sokoni kwa wale waliokutana naye huko. ¹⁸Kisha baadhi ya Waepikureo na Wastoiko wenye elimu ya juu sana wakakutana naye. Baadhi yao wakasema, "Je, huyu mpayukaji anajaribu kusema nini?" Wengine wakasema, "Inaonekana anasema habari za miungu ya kigeni." Walisema haya kwa sababu Paulo alikuwa anahubiri habari njema kuhusu Yesu na ufufuo wa wafu. ¹⁹Hivyo wakamchukua na kumleta kwenye mkutano wa Areopago, walikomwambia, "Je, tunaweza kujua mafundisho haya mapya unayofundisha ni nini? ²⁰Wewe unaleta mambo mapya masikioni mwetu, hivyo tungetaka kujua maana yake ni nini?" ²¹(Waathene na wageni wote walioishi humo hawakutumia muda wao kufanya cho chote kingine isipokuwa kueleza au kusikia jambo jipya).

²²Ndipo Paulo akasimama katikati ya Areopago akasema, "Enyi watu wa Athene! Ninaona kwamba katika kila jambo ninyi ni watu wa dini sana. ²³Kwa kuwa nilipokuwa nikitembea mjini na kuangalia kwa bidii vitu vyenu vya kuabudiwa, niliona huko madhabahu moja ilioandikwa: **KWA MUNGU ASIYEJULIKANA.** Basi sasa kile ambacho mmekuwa mkikiabudu kama kisicho julikana, ndicho ninachowahubiria.

²⁴Mungu aliyeumba dunia na vyote vilivyomo ndani yake, Yeye ndiye Yesu wa mbingu na nchi, hakai katika mahekalu

yaliyojengwa kwa mikono ya wanadamu. ²⁵Wala hatumikiwi na mikono ya wanadamu kana kwamba anahitaji cho chote, kwa sababu Yeye mwenyewe ndiye awapaye watu wote uhai na pumzi na vitu vyote. ²⁶Kutoka kwa mtu mmoja, yeye aliumba mataifa yote ya wanadamu ili waikalie dunia yote, naye akaweka nyakati za kuishi. ²⁷Mungu alifanya hivyo ili wanadamu wamtafute na huenda wakamfikia ingawa kwa kupapasa – papasa ijapokuwa kwa kweli hakai mbali na kila mmoja wetu. ²⁸Kwa kuwa katika Yeye tunaishi, tunatembea na kuwa na uzima wetu'. Kama baadhi ya mashairi yenu yalivyosema, 'Sisi ni watoto wake'

²⁹"Kwa kuwa sisi ni watoto wa Mungu, haitupasi kudhani kuwa Uungu ni kama sanamu ya dhahabu au ya fedha au ya jiwe iliyotengenezwa kwa ubunifu na ustadi wa mwanadamu. ³⁰Zamani wakati wa ujinga, Mungu alijifanya kama haoni, lakini sasa anawaamuru watu wote kila mahali watubu. ³¹Kwa kuwa ameweka siku ambayo atauhukumu ulimwengu kwa haki akimtumia mtu aliyemchagua, kwake huyo amewahakikishia watu wote kwa kumfufua Yeye kutoka kwa wafu."

³²Waliposikia habari za ufufuo wa wafu, baadhi yao wakadhihaki, lakini wengine wakasema, "Tunataka kukusikia tena ukizungumza juu ya jambo hili." ³³Kwa hiyo Paulo akaondoka katikati yao. ³⁴Lakini baadhi yao wakaungana naye wakaamini. Kati yao alikuwepo Dionisio, Mwareopago na mwanamke mmoja aliyeitwa Damari na wengine wengi.

Paulo Huko Korintho

18 Baada ya haya, Paulo akaondoka Athene akaenda Korintho. ²Huko akakutana na Myahudi mmoja jina lake Akila, mwenyeji wa Ponto, ambaye alikuwa amewasili karibuni kutoka Italia pamoja na mkewe Prisila, kwa sababu Mfalme Klaudio alikuwa ameamuru Wayahudi wote waondoke Rumi. Paulo akaenda kuwaona. ³Naye kwa kuwa alikuwa mtengeneza mahema kama wao, akakaa na kufanya kazi pamoja nao. ⁴Kila Sabato Paulo alikuwa akihojiana nao akijitahidi kuwavuta Wayahudi na Wayunani.

⁵Sila na Timotheo walipowasili kutoka Mekodonia, walimkuta Paulo akiwa amejitolea muda wake wote katika kuhubiri, akiwashuhudia Wayahudi kwamba Yesu ndiye Kristo. ⁶Wayahudi walipompinga Paulo na kukufuru,

Matendo ya Mitume

yeye aliyakung'uta mavazi yake, akawaambia, "Damu yenu na iwe juu ya vichwa vyenu! Mimi sina hatia, nimetimiza wajibu wangu. Kuanzia sasa nitawaendea watu Mataifa"

⁷Kisha akaondoka mle kwenye sinagogi, akaenda nyumbani kwa mtu mmoja jina lake Tito Yusto, aliyejewa mcha Mungu. Nyumba yake ilikuwa jirani na Sinagogi. ⁸Kiongozi wa hilo sinagogi, aliyeitwa Krispo, akamwamini Bwana pamoja na wote wa nyumbani mwake, nao Wakorintho wengi waliomsikia Paulo wakaamini na kubatizwa.

⁹Usiku mmoja Bwana akamwambia Paulo katika maono, "Usiogope, lakini endelea kusema wala usinyamaze, ¹⁰kwa maana mimi niko pamoja nawe, wala hakuna mtu ye yote atakayeweza kukushambulia ili kukudhuru, kwa kuwa kuna wengi katika mji huu amba ni watu wangu." ¹¹Hivyo Paulo akakaa huko kwa muda wa mwaka mmoja na nusu, akifundisha neno la Mungu mionganini mwao.

¹²Lakini wakati Galio alipokuwa msaidizi wa mwakilishi wa mtawala huko Akaya, Wayahudi waliungana kumshambulia Paulo, wakamkamata na kumpeleka mahakamani. ¹³Wakamshitaki wakisema, "Mtu huyu anawashawishi watu wamwabudu Mungu kinyume cha sheria."

¹⁴Mara Paulo alipotaka kujitetea, Galio akawaambia Wayahudi, "Kama ninyi Wayahudi mlikuwa mkilalamika kuhusu makosa makubwa ya uhalifu ingekuwa haki kwangu kuwasikiliza. ¹⁵Lakini kwa kuwa linahusu maneno, majina na sheria yenu, amueni ninyi wenyewe. Mimi sitakuwa mwamuzi wa mambo haya." ¹⁶Akawafukuza kutoka mahakamani. ¹⁷Ndipo wote wakamkamata Sosthene, kiongozi wa sinagogi, wakampiga mbele ya mahakama, lakini Galio hakujali hata mojawapo ya mambo haya.

Paulo Arudi Antioquia

¹⁸Baada ya kukaa huko Korintho kwa muda, Paulo akaagana na wale ndugu walioamini akasafiri kwa njia ya bahari kwenda Shamu akiwa amefuatana na Prisila na Akila. Walipofika Kenkrea Paulo alinyoa nywele zake kwa kuwa alikuwa ameweka nadhiri. ¹⁹Walipofika Efeso Paulo aliwaacha Prisila na Akila huko, lakini kwanza yeye mwenyewe akaingia kwenye sinagogi akawa anajadiliana na Wayahudi. ²⁰Walipomwomba akae nao kwa muda mrefu zaidi hakukubali, ²¹lakini alipokuwa

akiondoka, akaahidi, "Nitarudi kama Mungu akipenda." Kisha akasafiri kwa njia ya bahari kutoka Efeso. ²²Alitia nanga Kaisaria kwenda Yerusalem na kulisalimu kanisa, kisha akaenda Antioquia.

²³Baada ya kukaa huko kwa muda, akaondoka na kwenda kutoka sehemu moja hadi nyingine huko Galatia na Frigia, akiwaimarisha wanafunzi wote.

Huduma Ya Apolo Huko Efeso Na Korintho

²⁴Basi akaja Efeso Myahudi mmoja, jina lake Apolo, mwenyeji wa Aleksandria. Yeye alikuwa mtu mwenye uwezo mkubwa wa kunena, pia alikuwa hodari katika maandiko. ²⁵Alikuwa amefundishwa katika njia ya Bwana, naye alikuwa na bidii katika roho, naye alifundisha kwa usahihi juu ya Yesu, ingawa alijua tu ubatizo wa Yohana. ²⁶Apolo alianza kunena kwa ujasiri mkubwa katika sinagogi, Lakini Prisila na Akila walipomsikia walimchukua kando na kumweleza njia ya Mungu kwa ufusaha zaidi.

²⁷Naye Apolo alipotaka kwenda Akaya, ndugu wa Efeso walimtia moyo wakampa barua ya kumtambulisha kwa ndugu wa huko. Alipofika huko aliwasaidia sana wale watu amba kwa neema ya Mungu walikuwa wameamini, ²⁸kwa maana kwa uwezo mkubwa aliwakanusha hadharani Wayahudi, waliokuwa wakipinga akionyesha kwa njia ya maandiko kwamba Yesu ndiye Kristo.

Paulo Huko Efeso

19 Wakati Apolo akiwa huko Korintho, Paulo alisafiri sehemu za bara, akafika Efeso. Huko akawakuta wanafunzi kadhaa, ²akawauliza, "Je, mlipokea Roho Mtakatifu mlipoamini?"

Wakajibu, "Hapana, hata hatukusikia kuwa kuna Roho Mtakatifu." ³Ndipo Paulo akawauliza, "Je, mlipatizwa kwa ubatizo gani?" Wakajibu, "Kwa ubatizo wa Yohana."

⁴Paulo akasema, "Ubatizo wa Yohana ulikuwa wa toba, aliaambia watu wamwamini yeye atakayekuja baada yake, yaani, Yesu."

⁵Waliposikia haya, wakabatizwa katika jina la Yesu. ⁶Paulo alipoweka mikono yake juu yao, Roho Mtakatifu akawashukia, nao wakanena kwa lugha mpya na kutabiri. ⁷Idadi yao ilikuwa wapata wanaume kumi na wawili.

⁸Paulo akaingia katika sinagogi na kunena humo kwa ujasiri kwa muda wa miezi mitatu,

Matendo ya Mitume

akawa na majadiliano ya kuwafanya watu waamini mambo yanayohusu Ufalme wa Mungu. ⁹Lakini baadhi yao kwa ukaidi walipokataa kuamini na kukashifu ujumbe wake mbele ya umati wa watu, Paulo aliachana nao, akawachukua wanafunzi na kuhojiana nao kila siku katika darasa la mtu mmoja aitwaye Tirano. ¹⁰Jambo hili likaendelea kwa muda wa miaka miwili, kiasi kwamba Wayahudi na Wayunani wote walioishi huko Asia wakawa wamesikia neno la Bwana.

Wana Wa Skewa Wajaribu Kutoa Pepo Mchafu

¹¹Mungu akafanya miujiza mingi isiyo ya kawaida kwa mkono wa Paulo, ¹²kwamba lesu au vitambaa vilivyokuwa vimegusa mwili wa Paulo viliwekwa juu ya wagonjwa, nao wakapona magonjwa yao na pepo wachafu wakawatoka.

¹³Basi baadhi ya Wayahudi wenyewe kutangatanga huku na huko wakitoa pepo wachafu wakajaribu kutumia jina la Yesu juu ya wale wenyewe pepo, walikuwa wakisema, "Kwa jina la Yesu, yule anayehubiriwa na Paulo, nakuamuru utoke." ¹⁴Palikuwa na wana saba wa mtu mmoja Myahudi jina lake Skewa, aliye kuwa kiongozi wa makuhani, ambao walikuwa wanafanya hivyo. ¹⁵Lakini pepo mchafu akawajibu, "Yesu namjua na Paulo pia namjua, lakini ninyi ni nani?" ¹⁶Kisha yule mtu aliye kuwa na pepo mchafu akawarukia, akawashambulia vikali, akawashinda nguvu wote, wakatoka ndani ya ile nyumba wakikimbia wakiwa uchi na wenyewe majeraha.

¹⁷Habari hii ikajulikana na Wayahudi wote na Wayunani waliokaa Efeso, hofu ikawajaa wote, nalo jina la Bwana Yesu likaheshimiwa sana. ¹⁸Wengi wa wale waliokuwa wameamini wakati huu wakaja na kutubu kuhusu matendo yao maovu waziwazi. ¹⁹Idadi kubwa ya wale waliofanya mambo ya uganga wakaleta vitabu vyao na kuviteketeza kwa moto hadharani. Walipofanya hesabu ya thamani ya vitabu vilivyoteketezwa ilikuwa drakamu 50,000^a za fedha. ²⁰Hivyo neno la Bwana likaenea sana na kuwa na nguvu.

Ghasia Huko Efeso

²¹Baada ya mambo haya kutukia, Paulo akakusudia rohoni kwenda Yerusalem kwa

kupitia Makedonia na Akaya. Akasema, "Baada ya kufika huko, yanipasa pia kwenda Rumi." ²²Hivyo akatuma wasaidizi wake wawili, Timotheo na Erasto, waende Makedonia, wakati yeye mwenyewe alibaki kwa muda kidogo huko Asia.

²³Wakati huo huo pakatokea dhiki kubwa kwa sababu ya Njia ile ya Bwana. ²⁴Mtu mmoja jina lake Demetrio mfua fedha aliye kuwa akitengeneza vihekalu vya fedha vya Artemi na kuwapatia mafundi wake biashara kubwa, ²⁵aliwaita pamoja watu wengine waliofanya kazi ya ufundi kama yake na kusema, "Enyi watu, mnajua ya kuwa utajiri wetu unatokana na biashara hii?" ²⁶Pia ninyi mmeona na kusikia jinsi ambavyo si huku Efeso peke yake lakini ni karibu Asia yote huyu Paulo amewashawishi na kuvuta idadi kubwa ya watu kwa kusema kuwa miungu iliyotengenezwa na watu si miungu. ²⁷Kwa hiyo kuna hatari si kwa kazi yetu kudharauliwa tu, bali pia hata hekalu la mungu mke Artemi, aliye mkuu, anayeabudiwa Asia yote na ulimwengu wote, litakuwa limepokonywa fahari yake ya kiungu."

²⁸Waliposikia maneno haya, wakaghadhhabika wakaanza kupiga kelele, "Artemi wa Efeso ni mkuu!" ²⁹Mara mji wote ukajaa ghasia, watu wakakimbilia katika ukumbi wa michezo kama mtu mmoja, wakawakamata Gayo na Aristarko, watu wa Makedonia waliokuwa wakisafiri pamoja na Paulo. ³⁰Paulo akataka kuingia katikati ya umati wa watu lakini wanafunzi hawakumruhusu. ³¹Hata baadhi ya viongozi wa sehemu ile, waliokuwa rafiki zake Paulo, wakatuma watu wakitamani asiingie katika ule ukumbi.

³²Baadhi ya watu walikuwa wakilia hivi na wengine vile. Idadi kubwa ya watu hawakujua hata ni kwa nini walikuwa wamekusanyika huko. ³³Wayahudi wakamsimamisha Aleksanda mbele na baadhi ya watu kwenye ule umati wakampa maelekezo. ³⁴Lakini walitambua kwamba alikuwa Myahudi, wote wakapiga kelele kwa sauti moja kwa karibu muda wa saa mbili, wakisema, "Artemi wa Efeso ni mkuu!"

³⁵Baadaye karani wa mji akaunyamazisha ule umati wa watu na kusema, "Enyi watu wa Efeso, je, ulimwengu wote haujui ya kuwa mji wa Efeso ndio unaotunza hekalu la Artemi aliye mkuu na ile sanamu yake iliyoanguka kutoka mbinguni? ³⁶Kwa hiyo, kwa kuwa mambo haya hayakanushiki, inawapasa mnyamaze na wala msifanye lo lote kwa haraka. ³⁷Kwa kuwa

^{a19} Drakamu ilikuwa ni sarafu ya fedha, thamani yake sawa na mshahara wa siku moja.

mmewaleta hawa watu hapa, ingawa hawajaiba hekaluni wala kumkufuru huyu mungu wetu wa kike. ³⁸Basi, ikiwa Demetrio na mafundi wenzake wana jambo zito dhidi ya mtu ye yote, mahakama ziko wazi na wasaidizi wa mwakilishi wa mtawala wapo. Wanaweza kufungua mashtaka. ³⁹Lakini kama kuna jambo jingine lo lote zaidi mnalotaka kulileta, itabidi lisuluhishwe katika kusanyiko halali. ⁴⁰Kama ilivyo sasa, tuko hatarini kushtakiwa kwa kufanya ghasia kwa sababu ya tukio la leo. Kwa kuwa hakuna sababu tutakayoweza kutoa kuhalalisha msukosuko huu." ⁴¹Baada ya kusema haya akavunja mukutano.

Paulo Apita Makedonia Na Uyunani

20 Baada ya kumalizika kwa zile ghasia, Paulo aliwaita wanafunzi pamoja akawatia moyo, akawaaga, akaanza safari kwenda Makedonia. ²Alipita katika sehemu zote, akinena na watu maneno mengi ya kuwatia moyo, ndipo hatimaye akawasili Uyunani, ³ambako alikaa kwa muda wa miezi mitatu. Alipokuwa anakaribia kuanza safari kwa njia ya bahari kwenda Shamu, kwa sababu Wayahudi walikuwa wamefanya shauri baya dhidi yake, hivyo aliamua kurudi kwa kupitia njia ya Makedonia. ⁴Paulo alikuwa amefuatana na Sopatro mwana wa Piro, Mberoya, Aristarko na Sekundo kutoka Thesalonike na Gayo, mtu wa Derbe, Timotheo pamoja na Tikiko na Trofimo kutoka sehemu ya Asia. ⁵Hawa watu walitutangulia wakaenda kutungojea Troa. ⁶Lakini sisi tukasafiri kwa njia ya bahari kwa siku tano kutoka Filipi baada ya siku za Siku kuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu, nasi tukaungana na wengine huko Troa, ambako tulikaa kwa siku saba.

Eutiko Afufuliwa Huko Troa

⁷Siku ya kwanza ya juma tulikutana pamoja kwa ajili ya kumega mkate. Paulo akaongea na watu, naye kwa kuwa alikuwa amekusudia kuondoka kesho yake, aliendelea kuongea mpaka usiku wa manane. ⁸Kwenye chumba cha ghorofani walikokuwa wamekutania kilikuwa na taa nyangi. ⁹Kijana mmoja jina lake Eutiko, aliyejikuwa amekaa dirishani, wakati Paulo alipokuwa akiendelea kuhubiri kwa muda mrefu, alipatwa na usingizi mzito, akaanguka kutoka ghorofa ya tatu, wakamwinua akiwa amekufa. ¹⁰Paulo akashuka chini, akajitupa juu ya yule kijana na kumkumbatia, akasema, "Msishtuke,

uzima wake bado umo ndani yake." ¹¹Kisha Paulo akapanda tena ghorofani, akamega mkate na kula. Baada ya kuongea mpaka mapambazuko, akaondoka. ¹²Watu wakamrudisha yule kijana nyumbani akiwa hai nao wakafrijika sana.

Paulo Awaaga Wazee Wa Efeso

¹³Tulilingia melini tukasafiri kwa njia ya bahari mpaka Aso ambako ndiko tungempakia Paulo, ndivyo alivyopanga maana alitaka kufika huko kupitia nchi kavu. ¹⁴Alipotukuta huko Aso, tulimpakia melini tukasafiri wote mpaka Mtilene. ¹⁵Kutoka huko tuliendelea kwa njia ya bahari na kesho yake tukafika mahali panapokabili Kio. Siku iliyofuata tukavuka kwenda Samo na kesho yake tukawasili Mileto. ¹⁶Paulo alikuwa ameamua tusipitie Efeso ili asitumie muda mwingi huko sehemu za Asia, kwa sababu alikuwa anatamani kufika Yerusalem kama ikiwezekana kabla ya siku ya Pentekoste.

¹⁷Paulo akiwa Mileto, akatuma ujumbe kwenda Efeso kuwaita wazee wa kanisa waje wakutane naye. ¹⁸Walipofika akawaambia, "Ninyi wenyewe mnajua jinsi nilivyoishi katikati yenu muda wote tangu siku ya kwanza nilipokanya hapa Asia. ¹⁹Nilimtumikia Bwana kwa unyenyekevu wote na kwa machozi nikivumilia taabu na mapingamizi yaliyonipata kutokana na hila za Wayahudi. ²⁰Mnajua kwamba sikusita kuhubiri jambo lo lote ambalo lingekuwa la kuwafaa ninyi lakini nilifundisha hadharani na nyumba kwa nyumba. ²¹Kama nilivowashuhudia Wayahudi na Wayunani kwamba inawapasa kumgeukia Mungu kwa kutubu dhambi na kumwamini Bwana wetu Yesu Kristo.

²²Nami sasa nimesukumwa na Roho ninakwenda Yerusalem wala sijui ni nini kitakachonipata huko. ²³Illa ninachojua tu ni kwamba Roho Mtakatifu amenionya kuwa vifungo na mateso vinaningoja. ²⁴Lakini siyahesabu maisha yangu kuwa ya thamani kwangu, kama kuyamaliza mashindano na kukamilisha ile kazi Bwana Yesu aliyonipa, yaani, kazi ya kuishuhudia injili ya neema ya Mungu.

²⁵Nami sasa najua ya kuwa hakuna hata mmoja mionganoni mwenu ninyi ambaye nimemhubiria Ufalme wa Mungu katika kwenda kwangu huko na huko, atakayeniona uso tena. ²⁶Kwa hiyo nawaambieni leo hii kwamba sina hatia ya damu ya mtu awaye yote. ²⁷Kwa kuwa

Matendo ya Mitume

sikusita kuwatangazia mapenzi yote ya Mungu. ²⁸Jilindeni nafsi zenu na mlilinde lile kundi lote ambalo Roho Mtakatifu amewaweka ninyi kuwa waangalizi wake. Lichungeni kanisa lake Mungu alilolinunua kwa damu yake mwenyewe. ²⁹Najua kwamba baada ya kuondoka, mbwa mwitu wakali watakuja katikati yenu ambao hawatalihurumia kundi. ³⁰Hata kutoka mionganoni mwenu wenyewe watainuka watu na kupotosha kweli ili wawavute wanafunzi wawafuate. ³¹Hivyo jilindeni! Kumbukeni kwamba kwa miaka mitatu sikuacha kamwe kuwaonya, kila mmoja kwa machozi usiku na mchana.

³²Sasa nawakabidhi kwa Mungu na kwa neno la neema yake, linaloweza kuwajenga na kuwapa ninyi urithi mionganoni mwa wote ambao wametakaswa. ³³Sikutamani fedha wala dhahabu wala nguo ya mtu ye yote. ³⁴Ninyi wenyewe mnajua kwamba mikono yangu hii imetumika kwa mahitaji yangu na ya wale waliokuwa pamoja nami. ³⁵Katika kila jambo nililofanya, nimewaonyesha kwamba kwa njia hii ya kufanya kazi kwa bidii imetupasa kuwasaidia wadhaifu, mkikumbuka maneno ya Bwana Yesu mwenyewe jinsi alivyosema, 'Ni baraka zaidi, kutoa kuliko kupokea.'

³⁶Paulo alipomaliza kusema haya akapiga magoti pamoja nao wote akaomba. ³⁷Wote wakalia, wakamkumbatia Paulo na kumbusu, ³⁸Kilichowahuzunisha zaidi ni kwa sababu ya yale maneno aliyosema kwamba kamwe hawatauona uso wake tena. Wakaenda naye mpaka kwenye meli.

Safari Ya Tatu Ya Paulo Paulo Aenda Yerusalemu

21 Tulipokwisha kujitenga nao na kuanza safari kwa njia ya bahari moja kwa moja mpaka Kosi. Siku ya pili yake tukafika Rodo na kutoka huko tukaenda Patara. ²Hapo tukapata meli iliyokuwa inavuka kwenda Foinike tukapanda tukasafiri nayo. ³Tulipokiona kisiwa cha Kipro, tukakizunguka tukakiacha upande weti wa kushoto, tukasafiri mpaka Shamu, tukatia nanga katika bandari ya Tiro ambapo meli yetu ilikuwa ipakue shehena yake. ⁴Baada ya kuwatafuta wanafunzi wa huko, tukakaa nao kwa siku saba. Wale wanafunzi wakiongozwa na Roho walimwambia Paulo asiende Yerusalemu. ⁵Lakini muda wetu ulipokwisha, tukaondoka tukaendelea na safari yetu. Wale wanafunzi pamoja na wake zao na watoto walitusindikiza hadi nje ya mji. Wote tukapiga

magoti pale pwani tukaomba. ⁶Baada ya kuagana, tulipanda melini, nao wakarudi majumbani mwao.

⁷Tukaendelea na safari yetu toka Tiro tukafika Tolemai, tukawasalimu wanafunzi wa huko tukakaa nao kwa siku moja. ⁸Siku iliyofuata tukaondoka, tukafika Kaisaria. Huko tukaenda nyumbani kwa Mwinjillisti mmoja jina lake Filipo, aliyekuwa mmoja wa wale watu saba waliochaguliwa kule Yerusalemu, tukakaa kwake. ⁹Filipo alikuwa na binti wanne mabikira ambao walikuwa wanatoa unabii.

¹⁰Baada ya kukaa kwa siku kadhaa, akatelemka nabii mmoja kutoka Uyahudi jina lake Agabo. ¹¹Alipotufikia akachukua mshipi wa Paulo akajifunga, akautumia kufunga mikono na miguu yake mwenyewe akasema, "Roho Mtakatifu anasema: 'Hivi ndivyo Wayahudi wa Yerusalemu watakavyomfunga mwenye mshipi huu na kumkabidhi kwa watu Mataifa.' "

¹²Tuliposika maneno haya sisi na ndugu wengine tukamsihi Paulo asiende Yerusalemu. ¹³Lakini Paulo akajibu, "Kwa nini mnalia na kunivunja moyo? Mimi niko tayari si kufungwa tu, bali hata kufa huko Yerusalemu kwa ajili ya jina la Bwana Yesu." ¹⁴Alipokuwa hashawishiki, tukaacha kumsihi, tukasema, "Mapenzi ya Bwana na yatendeke."

¹⁵Baada ya haya, tukajiandaa, tukaondoka kwenda Yerusalemu. ¹⁶Baadhi ya wanafunzi kutoka Kaisaria wakafuatana nasi na kutupeleka nyumbani kwa Mnasoni, ambaye tungekaa kwake. Yeye alikuwa mtu wa Kipro, mmoja wa wanafunzi wa zamani.

Paulo Awasili Yerusalemu

¹⁷Tulipofika Yerusalemu ndugu wakatukaribisha kwa furaha. ¹⁸Kesho yake Paulo pamoja na wengine wetu tulikwenda kumwona Yakobo na wazee wote wa kanisa walikuwepo. ¹⁹Baada ya kuwasalimu, Paulo akatoa taarifa kamili ya mambo yote ambayo Mungu alikuwa amefanya mionganoni mwa watu Mataifa kwa kupidia huduma yake.

²⁰Baada ya kusikia mambo haya wakamwadhimisha Mungu. Ndipo wakamwambia Paulo, "Ndugu, unaona, kuna elfu nyingi za Wayahudi walioamini, nao wote wana bidii kwa ajili ya sheria. ²¹Lakini wameambiwa habari zako kwamba unafundisha Wayahudi wote waishio mionganoni mwa watu Mataifa kumkataa Mose na kwamba unawaambia wasiwatahiri watoto wao wala

Matendo ya Mitume

kufuata desturi. ²²Sasa tufanyeje? Bila shaka watasikia kwamba umekuja Yerusalem. ²³Kwa hiyo fanya lile tumalokuambia. Tunao watu wane hapa ambao wameweka nadhiri. ²⁴Junge na watu hawa, mfanye utaratibu wa ibada ya kujitakasa pamoja nao na ulipe gharama ili wanyoe nywele zao. Kwa njia hii kila mtu atafahamu ya kuwa mabo waliyosikia si ya kweli na kwamba wewe unaishika sheria. ²⁵Lakini kuhusu wale watu Mataifa waliomini tumewaandikia uamuzi wetu kwamba wajitenge na kitu cho chote kilichotolewa sadaka kwa sanamu na damu au kula nyama ya mnyama aliyeuawa kwa kunyongwa, tena wajitenge na usherati.

²⁶Ndipo kesho yake Paulo akawachukua wale watu na akajitakasa pamoja nao. Akaingia ndani ya hekalu ili akatoe taarifa ya tarehe ambayo siku zao za utakaso zingemalizika na sadaka ingetolewa kwa ajili ya kila mmoja wao.

Paulo Akamatwa

²⁷Zile siku saba zilipokaribia kumalizika, baadhi ya Wayahudi kutoka sehemu za Asia waliokuwa wamemwona Paulo ndani ya hekalu, wakachocea umati wote wa watu wakamkamata. ²⁸Wakapiga kelele wakasema, "Waisraeli wenzetu, tusaidieni! Huyu ndiyе yule mtu anayefundisha kila mtu na kila mahali dhidi ya watu wetu, sheria zetu na hata hekalu hili. Zaidi ya hayo amewaleta Wayunani ndani ya hekalu na kupanajisi mahali hapa patakatifu." ²⁹(Walikuwa wamemwona Trofimo, mwenyeji wa Efeso, akiwa mjini pamoja na Pualo wakadhani kuwa Paulo alikuwa amemwingiza Hekaluni.)

³⁰Mji wote ukataharuki, watu wakaja wakikimbia kutoka pande zote wakamkamata Paulo, wakamburuta kutoka mle hekaluni. Milango ya hekalu ikafungwa. ³¹Walipokuwa wakitaka kumwua, habari zikamfikia jemadari wa jeshi la askari wa Kirumi kwamba mji wa Yerusalem wote ulikuwa katika machafuko. ³²Mara yule jemadari akachukua maafisa wengine wa jeshi pamoja na maaskari wakakimbia kwenye ile ghasia, wale watu waliokuwa wakifanya ghasia walipomwona yule jemadari na askari wakija, wakaacha kumpiga Paulo.

³³Yule jemadari akaja, kumkamata Paulo akaamuru afungwe kwa minyororo miwili. Akauliza ye ye ni nani na alikuwa amefanya nini. ³⁴Baadhi ya watu katika ule umati wakapiga kelele, hawa wakisema hili na wengine

wakisema lile. Yule jemadari alipoona kuwa hawezi kupata hakika ya habari kwa sababu ya zile kelele, akaamuru Paulo apelekwe katika ngome ya jeshi. ³⁵Paulo alipofika penye ngazi, ilibidi maaskari wambebe juu juu kwa sababu fujo za ule umati wa watu zilikuwa kubwa. ³⁶Ule umati ulikuwa ukifuata uliendelea kupiga kelele wakisema, "Mwondoe huyu!"

Paulo Anajitetea

³⁷Mara tu Paulo alipokaribia kuingizwa kwenye ngome ya jeshi, akamwambia yule jemadari, "Je, naweza kukuambia jambo moja?"

Yule jemadari akamjibu, "Je, unajua Kiyunani?"

³⁸Je, wewe si yule Mmisri ambaye siku hizi za karibuni alianzisha uasi akaongoza kundi la magaidi elfu nne wenye silaha jangwani?"

³⁹Paulo akajibu, "Mimi ni Myahudi, mzaliwa wa Tarso, huko Kilikia, raia wa mji usiokuwa wa kawaida. Tafadhali niruhusu nizungumze na hawa watu."

⁴⁰Akiisha kupata ruhusa ya yule jemadari, Paulo akasimama penye ngazi akawapungia watu mkono ili wanyamaze. Wote waliponyamaza kimya, Paulo akazungumza nao kwa lugha ya Kiebrania, akasema:

Ushuhuda Wa Paulo Kwa Wayahudi Wa Yerusalem

22 "Ndugu zangu na baba zangu, sikilizeni utetezi wangu."

²Waliposikia akisema kwa lugha ya Kiebrania, wakanyamaza kimya kabisa.

Ndipo Paulo akasema, ³"Mimi ni Myahudi, nileyezaliwa Tarso huko Kilikia, lakini nimelelewa hapa penye mji huu, miguuni mwa Gamalieli. Nilifundishwa kikamilifu katika sheria ya baba zetu, nikiwa mwenye juhud kwa ajili ya Mungu kama kila mmoja wenu alivyo leo. ⁴Niliwatesa watu wa Njia hii hadi kufa, nikiwakamata, waume kwa wake na kuwatupa gerezani. ⁵Kama kuhani mkuu na baraza zima la wazee wanavyoweza kushuhudia kuhusu mimi. Hata nilipokea barua kutoka kwao kwenda kwa wale wa Dameski, nami nikaenda huko ili kuwaleta watu hawa Yerusalem kama wafungwa ili waadhibiwe.

Paulo Aeleza Juu ya Kuongoka Kwake

⁶"Nilipokuwa njiani kuelekea Dameski, yapata saa sita mchana, ghafula nuru kubwa kutoka mbinguni ikanimulika kote kote.

Matendo ya Mitume

⁷Nikaanguka chini, nikasikia sauti ikiniambia, 'Sauli, Sauli, Mbona unanitesa?'

⁸Nikajibu, " 'Wewe ni nani Bwana?'

Naye akaniambia, " 'Mimi ni Yesu wa Nazareti unayenitesa.' ⁹Basi wale watu waliokuwa pamoja nami waliiiona ile nuru, lakini hawakuisikia ile sauti ya yule aliye kwa akisema nami.

¹⁰Nikauliza, " 'Nifanye nini Bwana?'

Naye Bwana akaniambia, " 'Inuka uingie Dameski, huko utaambiwa mambo yote yakupasayo kufanya.' ¹¹Kwa kuwa nilikuwa siwezi kuona mng'ao wa ile nuru, wenzangu wakanishika mkono wakaniongoza kuingia Dameski.

¹²Mtu mmoja Mcha Mungu, jina lake Anania alikuja kuniona, aliyesheka sana sheria zetu, na ambaye aliheshimiwa sana na Wayahudi waliokuwa wakiishi huko Dameski, ¹³alisimama karibu nami akasema, 'Ndugu Sauli, upate kuona tena!' saa ile ile nikapata kuona tena, nami nikaweza kumwona.

¹⁴Akasema, 'Mungu wa baba zetu amekuchagua wewe ili ujue mapenzi yake, umwone ye ye Aliye Mwenye Haki na upate kusikia maneno kutoka kinywani mwake. ¹⁵Kwa kuwa utakuwa shahidi wake kwa watu kuhusu kile ulichokiona na kukisikia. ¹⁶Sasa basi, mbona unakawia? Inuka, ukabatizwe na dhambi zako zikasafishwe, ukiliita jina lake.'

Paulo Atumwa Kwa Watu Mataifa

¹⁷Baada ya kurudi Yerusalem, wakati nikiwa ninaomba hekaluni, nilipatwa na usingizi mzito ¹⁸nikamwona Yesu akiniambia, 'Harakisha utoke Yerusalem upesi, maana hawataukubali ushuhuda wako kunihusu mimi.'

¹⁹Nami nikasema, 'Bwana, wao wenyewe wanajua jinsi nilivyokwenda kwenye kila sinagogi ili kuwatia gerezani na kuwapiga wale waliokuamini. ²⁰Wakati damu ya shahidi wako Stefano ilipomwagwa, mimi mwenyewe nilikuwa nimesimama kando, nikikubaliana na kitendo hicho na kutunza mavazi ya wale waliomwua'.

²¹Ndipo Bwana akaniambia, 'Nenda, kwa maana nitakutuma mbali, kwa watu Mataifa.'

Paulo Na Jemadari Wa Kirumi

²²Ule umati wa watu wakamsikiliza Paulo mpaka aliposema neno hilo, ndipo wakapaza sauti zao na kupiga kelele wakisema, "Mwondoeni duniani, hafai kuish!"

²³Wakati walipokuwa wakipiga na kutupa

mavazi yao huku wakirusha mavumbi juu hewani, ²⁴yule jemadari akaamuru Paulo aingizwe kwenye ngome. Akaelekeza kwamba achapwe viboko na aulizwe ili kujuwa kwa nini watu walikuwa wanampigia kelele namna hiyo. ²⁵Lakini walipokwisha kumfunga kwa kamba za ngozi ili wamchape viboko, Paulo akamwambia kiongozi wa maaskari aliye kwa amesimama pale karibu naye, "Je, ni halali kwenu kwa mujibu wa sheria kumchapa mtu ambaye ni raia wa Rumi hata kabla hajapatikana na hatia?"

²⁶Yule askari aliposikia maneno haya, alimwendea yule jemadari na kumwambia, "Unataka kufanya nini? Kwa maana huyu mtu ni raia wa Rumi."

²⁷Yule jemadari akaja akamwuliza Paulo, "Niambie, wewe ni raia wa Rumi?"

Paulo akajibu, "Naam, hakika ndiyo."

²⁸Ndipo yule jemadari akasema, "Mimi ilinigharimu kiasi kikubwa cha fedha kupata uraia wangu."

Paulo akasema "Lakini mimi ni raia wa Rumi kwa kuzaliwa."

²⁹Mara wale waliokuwa wanataka kumhoji wakajiondoa haraka na yule jemadari akaingiwa na hofu, alipotambua ya kuwa amemfunga Paulo, ambaye ni raia wa Rumi kwa minyororo.

Paulo Apelekwa Mbele Ya Baraza

³⁰Kesho yake, kwa kuwa yule Jemadari alitaka kujuwa hakika kwa nini Paulo alikuwa anashutumiwa na Wayahudi, alimfunga na kuwaagiza viongozi wa makuhani na baraza lote likutane. Kisha akamleta Paulo akamsimamisha mbele yao.

23 Paulo akawakazia macho wale wajumbe wa baraza, akasema, "Ndugu zangu, nimetimiza wajibu wangu kwa Mungu kwa dhamiri safi kabisa hadi leo." ²Kwa ajili ya jambo hili Kuhani Mkuu Anania akaamuru wale waliokuwa karibu na Paulo wampige kofi kinywani. ³Ndipo Paulo akamwambia, "Mungu atakupiga wewe, ewe ukuta uliopakwa chokaa! Wewe umeketi hapo ili kunihukumu kwa mujibu wa sheria, lakini wewe mwenyewe unakiuka sheria kwa kuamuru kwamba nipigwe kinyume cha sheria!"

⁴Wale watu waliokuwa wamesimama karibu na Paulo wakamwambia, "Je, wewe wathubutu kumtukuna Kuhani Mkuu wa Mungu?"

⁵Paulo akajibu, "Ndugu zangu, sikujua kwamba ye ye alikuwa Kuhani Mkuu. Kwa maana imeandikwa, 'Usimnene mabaya

Matendo ya Mitume

kiongozi wa watu wako.'"

"⁶Paulo alipotambua ya kuwa baadhi yao walikuwa Masadukayo na wengine ni Mafarisayo, akapaza sauti kwenye baraza, "Ndugu zangu, mimi ni Farisayo, mwana Farisayo. Hapa nimeshtakiwa kuhusu tumaini langu katika ufufuo wa wafu." ⁷Aliposema haya, farakano likaanza kati ya Mafarisayo na Masadukayo na baraza lote likagawanyika. ⁸(Kwa maana Masadukayo wanasema kwamba hakuna ufufuo, wala hakuna malaika au roho, lakini Mafarisayo wanaamini haya yote.)

⁹Kukawa na ghasia kubwa, nao baadhi ya walimu wa sheria ambao ni Mafarisayo, wakasimama wakapinga kwa nguvu wakisema, "Hatuoni kosa lo lote la mtu huyu! Huenda ikawa roho au malaika amezungumza naye" ¹⁰Ugomvi ukawa mkubwa kiasi kwamba yule jemadari akahofu kuwa wangemraru Paulo vipande vipande, akaamuru vikosi vyta askari vishuke na kumwondo Paulo katikati yao kwa nguvu na kumleta ndani ya ngome ya jeshi.

¹¹Usiku uliofuta, Bwana akasimama karibu naye akamwambia, "Jipe moyo! Kama vile ulivyonishuhudia hapa Yerusalem, hivyo imekupasa kunishuhudia huko Rumi pia."

Hila Za Kumwua Paulo

¹²Kulipopambazuka Wayahudi wakafanya shauri pamoja na kujifunga kwa kiapo kwamba hawatakula wala kunywa mpaka wamemwua Paulo. ¹³Waliofanya mpango huo walikuwa zaidi ya watu arobaini. ¹⁴Wakawaendea viongozi wa makuhani na wazee na kusema, "Tumejifunga pamoja kwa kiapo kwamba hatutakula wala kunywa mpaka tumemwua Paulo. ¹⁵Hivyo basi, wewe pamoja na baraza, inawapasa mumjulisse kwa jemadari ili amteremshe Paulo kwenu, mjifanye kama mnataka kufanya uchunguzi wa kina zaidi wa shauri lake. Nasi tuko tayari kumwua kabla hajafika hapa."

¹⁶Lakini mtoto wa dada yake Paulo aliposikia juu ya shauri hilo baya, alikwenda kule kwenye ngome ya askari na kumweleza Paulo.

¹⁷Ndipo Paulo akamwita mmoja wa wakuu wa maaskari akamwambia, "Mpeleke huyu kijana kwa jemadari, analo jambo la kumweleza." ¹⁸Hivyo yule mkuu wa maaskari akampeleka yule kijana kwa jemadari akamwambia, "Paulo, yule mfungwa aliniita na kuniomba nimlete huyu kijana kwako, kwa sababu ana neno la kukueleza."

¹⁹Yule jemadari akamshika yule kijana

mkono, akampeleka kando na kumwuliza, "Unataka kuniambia nini?"

²⁰Yule kijana akasema, "Wayahudi wamekubaliana wakuombe umpeleke Paulo kwenye baraza lao kesho kwa kisingizio kwamba wanataka kufanya uchunguzi wa kina wa shauri lake. ²¹Lakini usishawishiwe nao kwa maana zaidi ya watu arobaini wanamvizia. Wamejifunga kwa kiapo kwamba hawatakula wala kunywa mpaka wamemwua Paulo. Sasa wako tayari, wanangoja idhini yako kwa ajili ya ombi lao."

²²Yule jemadari akamruhusu yule kijana aende na akamwonya, akisema, "Usimwambie mtu ye yote kwamba umenieleza habari hizi."

Paulo Ahamishiwa Kaisaria

²³Kisha yule jemadari akawaita wakuu wake wawili wa maaskari akawaambia, "Jiandaeni kuondoka saa tatu usiku huu kuelekea Kaisaria pamoja na askari 200, wapanda farasi 70 na watu 200 wenye mikuki. ²⁴Pia tayarisheni na farasi watakaotumiwa na Paulo, mumpeleke salama mpaka kwa mtawala Feliksi."

²⁵Kisha akaandika barua kwa Feliksi kama ifuatavyo:

²⁶Klaudio Lisia,

Kwa Mtawala, Mtukufu Feliksi, Salaam.

²⁷Mtu huyu alikamatwa na Wayahudi wakakaribia kumwua, lakini nikaja na vikosi vyangu vyta maaskari nikamwokoa kwa kuwa nilipata habari kwamba yeze ni raia wa Rumi. ²⁸Nilitaka kujua kwa nini walikuwa wanamshutumu, hivyo nikamleta mbele ya baraza lao. ²⁹Ndipo nikaona kuwa alikuwa anashutumiwa kwa mambo yanayohusu sheria yao, lakini hakuwa ameshtakiwa kwa jambo lo lote linalostahili kifo au kifungo. ³⁰Nilipoarifiwa kuwa kulikuwa na shauri baya dhidi ya mtu huyu, nilimtuma kwako mara, nikiwaagiza washtaki wake pia waeleze mbele yako mashtaka yao dhidi yake.

³¹Hivyo maaskari, kwa kufuata maelekezo walijopewa, wakamchukua Paulo wakati wa usiku na kumleta mpaka Antipatri. ³²Kesho yake wakawaacha wale wapanda farasi waendelee na safari wakiwa na Paulo, wakati wao walirudi kwenye ngome ya maaskari. ³³Walipofika

Kaisaria kumpa mtawala ile barua, walimkabidhi pia Paulo kwake.³⁴ Mtawala alipokwisha kuisoma ile barua alimwuliza Paulo kwamba alikuwa mtu wa jimbo gani. Alipojua kuwa anatoka Kilikia,³⁵ alisema, "Nitasikiliza shauri lako washtaki wako watakapofika hapa." Kisha akaamuru Paulo awekwe chini ya ulinzi kwenye jumba la kifalme la Herode.

Mbele Ya Feliksi Huko Kaisaria

24 Baada ya siku tano, Kuhani Mkuu Anania akashuka akiwa amefuatana na baadhi ya wazee pamoja na mwanasheria mmoja aitwaye Tertulo, nao wakaleta mashtaka yao dhidi ya Paulo mbele ya mtawala. ² Paulo alipoitwa aingie ndani, Tertulo akaanza kutoa mashtaka akisema, "Mtukufu Feliksi, kwa muda mrefu tumefurahia amani na matengenezo mengi mazuri yamefanywa kwa ajili ya watu hawa kwa sababu ya upeo wako wa kuona mambo ya mbele." ³ Wakati wote na kila mahali, kwa namna yo yote, mtukufu sana Feliksi, tumeyapokea mambo haya yote kwa shukrani nyangi. ⁴ Lakini nisije nikakuchosha zaidi, ningkuomba kwa hisani yako utusikilize kwa kifupi.

⁵ "Tumemwona mtu huyu kuwa ni msumbu, anayechochea ghasia mionganoni mwa Wayahudi duniani pote. Yeye ndiye kiongozi wa dhehebu la Wanazareyo ⁶ na hata amejaribu kulinajisi hekalu, hivyo tukamkamata tukataka kumhukumu kufuatana na sheria zetu. ⁷ Lakini jemadari Lisia, alitujia na nguvu nyangi akamwondoa mikononi mwetu, ⁸ akaamuru washtaki wake waje mbele yako: ili kwa kumchunguza wewe mwenyewe unaweza kujua kutoka kwake mambo yote yale tunayomshtaki kwayo."

⁹ Pia wale Wayahudi wakaunga mkono wakithibitisha kuwa mashtaka yote haya ni kweli.

Paulo Ajitetea Mbele Ya Feliksi

¹⁰ Mtawala Feliksi alipompungia Paulo mkono ili ajitete, yeye akajibu, "Najua kwamba wewe umekuwa hakimu katika taifa hili kwa miaka mingi, hivyo natoa utetezi wangu kwa furaha. ¹¹ Unaweza kuhakikisha kwa urahisi kuwa hazijapita zaidi ya siku kumi na mbili tangu nilipopanda kwenda Yerusalem kuabudu. ¹² Hawa wanaonishtaki hawakunikuta nikibishana na mtu ye yote hekaluni au kuchochea umati wa watu katika sinagogi au

mahali pengine po pote mjini. ¹³ Wala hawawezi kabisa kukuthibitisha mashtaka haya wanayonishtaki kwayo. ¹⁴ Lakini, ninakubali kwamba mimi namwabudu Mungu wa baba zetu mfuasi wa 'Njia' ile ambayo wao wanaiita dhehebu. Ninaamini kila kitu kinachokubaliana na Sheria na kile kilichoandikwa katika Manabii, ¹⁵ nami ninalo tumaini kwa Mungu, ambalo hata wao wenyewe wanakubali kwamba kutakuwa na ufufuo wa wafu, kwa wote wenyewe haki na wasio na haki. ¹⁶ Kwa hiyo ninajitahidi siku zote kuwa na dhamiri safi mbele za Mungu na mbele za wanadamu.

¹⁷ Basi, baada ya kutokuwapo kwa miaka mingi nilikuja Yerusalem ili kuwaleteta watu wangu msaada kwa ajili ya maskini na kutoa dhabihu. ¹⁸ Nilikuwa nimeshatakawwa kwa taratibu za kiibada waliponikuta hekaluni nikifanya mambo haya. Hapakuwa na umati wa watu, pamoja nami wala aliyejhuisika kwenye fujo yo yote. ¹⁹ Lakini kulikuwa na baadhi ya Wayahudi kutoka Asia, ambao wangelazimika wawepo hapa mbele yako ili watoe mashtaka kama wanalo jambo lo lote dhidi yangu. ²⁰ Au, watu hawa walioko hapa waseme ni uhalifu gani walioniona nao waliponisimamisha mbele ya baraza, ²¹ isipokuwa ni kuhusu jambo hili moja nililopiga kelele mbele yao kwamba, 'Mimi nashtakiwa mbele yako leo kwa sababu ya ufufuo wa wafu.'

²² Basi Feliksi ambaye alikuwa anafahamu vizuri habari za Njia ile, akaahirisha shauri lile kwa maelezo yake akisema, "Wakati jemadari Lisia atakapoteremka huku, nitaamua shauri lako." ²³ Ndipo akaamuru mkuu wa maaskari amweke chini ya ulinzi lakini ampe uhuru na kuwaruhusu rafiki zake wamhudumie.

²⁴ Baada ya siku kadhaa Feliksi alipokuja pamoja na Drusila mkewe, ambaye alikuwa Myahudi, alituma aitiwe Paulo na kumsikiliza alipokuwa akinena juu ya imani katika Yesu Kristo. ²⁵ Naye Paulo alipokuwa akinena juu ya haki kuwa na kiasi na juu ya hukumu ijayo, Feliksi alilingwa na hofu na kusema, "Hiyo yatosha sasa! Wawea kuondoka. Nitakapokuwa na wasaa nitakuita." ²⁶ Wakati huo huo Feliksi alitazamia kwamba Paulo angempatia rushwa. Hivyo akawa anamwita mara kwa mara na kuzungumza naye.

²⁷ Baada ya miaka miwili kupita, Porkio Festo akaingia kwenye utawala mahali pa Feliksi, lakini kwa kuwa Feliksi alitaka kuwapendeza Wayahudi, akamwacha Paulo

gerezani.

Paulo Mbele Ya Festo

25 Siku tatu baada ya Festo kuwasili Kaisaria kuchukua wajibu wake mpya, alipanda kwenda Yerusalem, ²ambako viongozi wa makuhani na viongozi wa Wayahudi walikuja mbele yake na kuleta mashtaka yao dhidi ya Paulo. ³Wakamsihi sana Festo, kama upendeleo kwao, aamuru Paulo ahamishiwe Yerusalem, kwa kuwa walikuwa wanaandaa kumvizia ili wamwue akiwa njiani. ⁴Festo akawajibu, "Paulo amezuiliwa huko Kaisaria, nami mwenyewe ninakwenda huko hivi karibuni. ⁵Baadhi ya viongozi wenu wafuatane nami na kutoa mashtaka dhidi ya mtu huyo huko, kama amekosa jambo lo lote."

⁶Baada ya Festo kukaa mionganoni mwao kwa karibu siku nane au kumi, akashuka kwenda Kaisaria na siku iliyofuata akaitisha mahakama, akaketi penye kiti chake cha hukumu, akaamuru Paulo aletwe mbele yake. ⁷Paulo alipotokea, wale Wayahudi waliokuwa wameteremka toka Yerusalem wakasimama wakiwa wamemzunguka, wakileta mashtaka mengi mazito dhidi yake ambayo hawakuweza kuyathibitisha.

⁸Ndipo Paulo akajiteea, akasema, "Mimi sikufanya jambo lo lote kinyumbe cha sheria ya Wayahudi au dhidi ya hekalu au kinyume cha Kaisari."

⁹Festo, akitaka kuwapendeza Wayahudi, akamwuliza Paulo, "Je, ungependa kwenda Yerusalem na kukabili mashtaka mbele yangu huko?"

¹⁰Paulo akasema, "Mimi sasa nimesimama mbele ya mahakama ya Kaisari, ambako ndiko ninakostahili kushtakiwa. Kama vile wewe mwenyewe ujuavyo vema kabisa sijawatendea Wayahudi kosa lo lote. ¹¹Basi kama mimi nina hatia ya kutenda kosa lo lote linalostahili kifo, sikatai kufa. Lakini kama mashtaka yaliyoletwa dhidi yangu na hawa Wayahudi si kweli, hakuna ye yote aliye na haki ya kunikabidhi mikononi mwao. Naomba rufaa kwa Kaisari!"

¹²Baada ya Festo kufanya shauri pamoja na baraza lake, akatangaza, "Wewe umeomba rufaa kwa Kaisari, nako kwa Kaisari utakwenda!"

Festo Aomba Ushauri Kwa Agripa

¹³Baada ya siku kadhaa Mfalme Agripa na Bernike wakapanda kuja Kaisaria kumsalimu

Festo. ¹⁴Kwa kuwa walikuwa wakae huko Kaisaria kwa siku nyingi, Festo alijadili shauri la Paulo na mfalme, akisema, "Kuna mtu mmoja hapa ambaye Feliksi alimwacha gerezani. ¹⁵Nilipokuwa huko Yerusalem, viongozi wa makuhani na wazee wa Wayahudi walinijulisha habari zake na wakaomba hukumu dhidi yake.

¹⁶Lakini mimi nikawaambia kwamba si desturi ya Kirumi kumtoa mtu ye yote auwawe kabla mshtakiwa kuonana nao uso kwa uso na washtaki wake, naye awe amepewa nafasi ya kujitetea kuhusu mashtaka anayoshutumiwa. ¹⁷Hivyo walipokutana hapa, sikukawia, lakini kesho yake niliitisha baraza, nikaketi penye kiti changu cha hukumu, nikaagiza huyo mtu aletwe. ¹⁸Washtaki wake waliposimama, hawakushtaki kwa uhalifu wo wote niliokuwa ninatarajia. ¹⁹Badala yake walikuwa na vipengele fulani nya kutokukubaliana naye kuhusu dini yao na juu ya mtu mmoja aitwaye Yesu, ambaye alikufa, lakini yeze Paulo alidai kwamba yu hai. ²⁰Kwa kuwa sikujua jinsi ya kupeleleza jambo hili, nilimwuliza kama angependa kwenda Yerusalem na kuhojiwa huko kuhusu mashtaka haya. ²¹Lakini Paulo alipoomba afadhiliwe ili rufaa yake isikilizwe na Mfalme Agusto, nilimwamuru alindwe mpaka nitakapoweza kumpeleka kwa Kaisaria."

²²Ndipo Agripa akamwambia Festo, "Ningependa kumsikiliza mtu huyo mimi mwenyewe."

Yeye akajibu, "Kesho utamsikia."

Paulo Aletwa Mbele ya Agripa

²³Siku iliyofuata Agripa na Bernike walifika kwa fahari kubwa wakaingia katika ukumbi wa mahakama, pamoja na majemadari wa jeshi na watu mashuhuri wa mji. Ndipo kwa amri ya Festo, Paulo akaletwa ndani. ²⁴Festo akasema, "Mfalme Agripa, nanyi nyote mlion hapa pamoja nasi, mniamwona mtu huyu! Jumuiya yote ya Kiyahudi wamenilalamikia kuhusu mtu huyu huko Yerusalem na hapa Kaisaria, wakipiga kelele kwamba haimpasi kuendelea kuishi. ²⁵Sikuona kwamba ametenda jambo lo lote linalostahili kifo, ila kwa kuwa alikuwa ameomba rufaa yake kwa Mfalme, niliamua kumpeleka Rumi. ²⁶Lakini mimi sina kitu maalum cha kumwandikia mtukufu kumhusu mtu huyu. Kwa hiyo nimemleta mbele yenu ninyi nyote, hasa mbele yako, wewe Mfalme Agripa, ili kutokana na matokeo ya uchunguzi huu, niweze kupata kitu cha kuandika. ²⁷Kwa kuwa naona hakuna

Matendo ya Mitume

sababu ya kumpeleka mfungwa bila kuainisha mashtaka dhidi yake.

Paulo Ajitetea Mbele ya Agripa

26 Ndipo Agripa akamwambia Paulo, "Unayo ruhusa kujitetea."

Hivyo Paulo akawapungia kwa mkono wake, akaanza kujitetea, akasema:- ²"Mfalme Agripa, najiona kuwa na heri kusimama mbele yako leo ninapojitetea kuhusu mashtaka yote ya Wayahudi, ³hasa kwa sababu unajua vema desturi zote za Kiyahudi na ya kuwa wewe unajua kwa undani mila na maswala ya mabishano. Kwa hiyo, nakusihu unisikilize kwa uvumilivu.

⁴"Wayahudi wote wanajua jinsi nilivyioishi tangu nilipokuwa mtoto, kuanzia mwanzo wa maisha yangu katika nchi yangu na pia huko Yerusalem. ⁵Wao wamefahamu kwa muda mrefu na wanaweza kushuhudia kama wakipenda, kutokana na misimamo mikali sana ya dhehebu letu kwenye dini yetu niliishi nikiwa Farisayo. ⁶Nami sasa ni kwa sababu ya tumaini langu katika kile ambacho Mungu aliiwaahidi baba zetu, ninashtakiwa leo. ⁷Hii ndiyo ahadi ambayo makabila yetu kumi na mawili yanatarajia kuiona ikitimizwa wanapomtumikia Mungu kwa bidii mchana na usiku. ⁸Kwa nini ye yote mionganoni mwenu afikiri kwamba ni jambo lisilosadikika Mungu kufufua watu?

⁹"Mimi pia nilikuwa nimeshawishiwa kwamba imenipasa kufanya yote yale yaliyowezekana kupinga jina la Yesu wa Nazareti. ¹⁰Nami hayo ndiyo nilivyofanya huko Yerusalem. Kwa mamlaka ya viongozi wa makuhani, niliwatia wengi wa watakatifu gerezani na walipokuwa wakiuawa, nilipiga kura yangu kuunga mkono. ¹¹Mara nydingi nilikwenda kutoka sinagogi moja hadi jingine nikiamuru waadhibiwe, nami nilijaribu kuwalazimisha wakufuru. Katika shauku yangu dhidi yao, hata nilikwenda miji ya kigeni ili kuwatesa.

Paulo Aeleza Kuhusu Kuongoka Kwake

¹²"Siku moja nilipokuwa katika mojawapo ya safari hizi nikiwa ninakwenda Dameski, nilikiwa na agizo kutoka kwa kiongozi wa makuhani.

¹³Ilikuwa yapata adhuhuri, Ee, Mfalme, nilipokuwa njiani, niliona nuru kutoka mbinguni kali kuliko jua, iking'aa kunizunguka pande zote mimi na wale niliokuwa pamoja nao. ¹⁴Wote tulipokuwa tumeanguka chini, nikasikia sauti ikisema nami kwa lugha ya Kiebrania, 'Sauli,

Sauli, mbona unanitesa? Ni vigumu kwako kuupiga teke mchokoo.'

¹⁵"Nikauliza, 'Ni nani wewe, Bwana?'

Naye Bwana akajibu, " 'Ni Mimi Yesu unayenitesa. ¹⁶Lakini sasa inuka usimame, kwa miguu yako, kwa sababu nimekutokea kwa kusudi hili ili kukuweka utumike na kushuhudia juu ya mambo ambayo umeyaona na yale nitakayokutokea kwayo. ¹⁷Nitakuokoa kutoka kwa watu wako na watu Mataifa ambao ninakutuma kwao, ¹⁸uyafungue macho yao ili wageuke kutoka gizani waingie nuruni na kutoka kwenye nguvu za shetani, wamgeukie Mungu ili wapate msamaha wa dhambi na sehemu mionganoni mwa wale wallotakaswa kwa kuniamini Mimi.'

¹⁹Hivyo basi, Mfalme Agripa, sikuacha kuyatii yale maono yaliyotoka mbinguni, ²⁰bali niliyatangaza kwanza kwa wale wa Dameski, kisha Yerusalem na katika vijiji vyote vya Uyahudi na pia kwa watu Mataifa, kwamba inawapasa kutubu na kumgeukia Mungu na kuthibitisha toba yao kwa matendo yao. ²¹Ni kwa sababu hii Wayahudi walini kamata nilipokuwa hekaluni, wakataka kuniua. ²²Hadi leo nimepata msaada kutoka kwa Mungu na hivyo nasimama hapa nikishuhudia wakubwa na wadogo, bila kusema cho chote zaidi ya yale ambayo manabii na Mose walisema yataturukia: ²³kwamba Kristo atateswa na kwamba Yeye atakuwa wa kwanza kufufuka kutoka kwa wafu, atatangaza nuru kwa watu wake na kwa watu Mataifa".

Paulo Aeleza Juu Ya Kuhubiri Kwake

²⁴Paulo alipokuwa akifanya utetezi huu, Festo akasema kwa sauti kubwa, "Paulo, wewe umerukwa na akili! Kusoma kwingi kunakufanya uwe kichaa!"

²⁵Lakini Paulo akajibu, "Mimi sijarukwa na akili, mtukufu sana Festo, bali nanena kweli nikiwa na akili zangu timamu. ²⁶Naam, Mfalme anajua kuhusu mambo haya yote, nami nasema naye kwa uhuru. Kwa sababu nina hakika kwamba hakuna hata mojawapo ya mambo haya asilolijua, kwa kuwa hayakufanyika mafichoni. ²⁷Mfalme Agripa, Je, unaamimi manabii? Najua kuwa unaamini."

²⁸Agripa akamwambia Paulo, "Je, unanishawishi kwa haraka namna hii niwe Mkristo?"

²⁹Paulo akasema, "Ikiwa ni kwa haraka au la, namwomba Mungu, si wewe peke yako bali

pia wale wote wanaonisikiliza leo, wawe kama mimi nilivyo, isipokuwa minyororo hii."

³⁰Baada ya kusema hayo, Mfalme akainuka pamoja na mtawala na Bernike nao wale waliokuwa wameketi pamoja nao, ³¹wakati walipokuwa wakiondoka, wakaambiana "Mtu huyu hafanyi jambo lo lote linalostahili kufa au kufungwa."

³²Agripa akamwambia Festo, "Mtu huyu angeweza kuachwa huru kama hangekuwa amekata rufaa kwa Kaisari."

Paulo Asafiri kwa Njia ya Bahari Kwenda Rumi

27 Ilipoamuliwa kwamba tingesafiri kwa njia ya bahari twenda Italia, Paulo na wafungwa wengine wakakabidhiwa kwa askari mmoja jina lake Juliasi, ambaye alikuwa wa kikosi cha walinzi wa Kaisari Agusto. ²Tulipanda meli iliyotoka Adramitio, iliyokuwa inakaribia kusafiri kwenda kwenye bandari zilizopo pwani ya Asia, tukaanza safari yetu tukiwa pamoja na Aristarko, Mmakedonia kutoka Thesalonike.

³Kesho yake tukatia nanga Sidoni, naye Juliasi akamfanya wema Paulo, akamruhusu aende kwa rafiki zake ili wampatie mahitaji yake. ⁴Kutoka huko tukaingia baharini tena na tukapita upande wa chini wa kisiwa cha Kipro kwa sababu upepo ulikuwa wa mbisho. ⁵Baada ya sisi kuvuka bahari iliyoko upande wa Kilikia na Pamfilia, tukafika Mira huko Likia. ⁶Huko yule jemadari akapata meli ya Aleksandria ikielekea Italia, akatupandisha humo. ⁷Tukasafiri polepole kwa siku nyngi na kwa shida, hatimaye tukafika karibu na Nido. Kwa kuwa upepo wa mbisho, ulituzuia tusiweze kushika mwelekeo wa nia yetu, tukapita chini ya Krete mkabala na Salmone. ⁸Tukaambaa – ambaa na pwani, kwa shida tukafika sehemu moja iitwayo Bandari Nzuri, karibu na mji wa Lasea.

⁹Muda mwingu ulikuwa umepotea na kusafiri baharini kulikuwa hatari kwa sababu wakati huu ulikuwa baada ya siku za kufunga. Hivyo Paulo akawaonya, akasema, ¹⁰"Mabwana, naona kuwa hii safari ni yenye maafa na ya kuleta hasara kubwa kwa meli na shehena, pia kwa maisha yetu." ¹¹Lakini badala ya yule askari kusikiliza yale Paulo aliyosema, akafuata zaidi ushauri wa nahodha na mwenye meli. ¹²Kwa kuwa ile bandari ilikuwa haifai kukaa wakati wa majira ya baridi, wengi wakashauri kwamba tuendelee na safari wakitarajia kufika Foinike na kukaa huko kwa majira ya baridi. Hii ilikuwa

bandari iliyoko katika kisiwa cha Krete ikitabili upande wa kusini-magharibi na kaskazini-magharibi.

Dhoruba Baharini

¹³Upepo mtulivu ulipoanza kuvuma toka kusini, wakadhani kuwa wangeweza kufikia lengo lao, hivyo wakang'oa nanga na kusafiri wakipita kando kando ya pwani ya kisiwa cha Krete. ¹⁴Lakini baada ya muda mfupi ikavuma tufani kubwa iitwayo "Eurakilo" toka kisiwa cha Krete. ¹⁵Meli ikapigwa na dhoruba na haikuweza kushindana na ule upepo, tukarudishwa baharini upepo ulikokuwa unaelekeea. ¹⁶Hatimaye tukisafiri kupita chini ya kisiwa kidogo kiitwacho Kauda, ambapo kwa kuwa tulikuwa tumekingiwa upepo na hicho kisiwa, tuliweza kwa shida kuifunga mashua ya kuokolea watu. ¹⁷Watu walipokwisha kuivuta mashua hiyo na kuiingiza katika meli, waliifunga kwa kamba chini ya meli yenyeve ili kuzishikanisha pamoja. Wakiogopa kupelekwa kwenye mchanga karibu na pwani ya Sirti, wakashusha matanga wakaiacha meli isukumwe na huo upepo. ¹⁸Tulikuwa tunapigwa na dhoruba kwa nguvu kiasi kwamba kesho yake walianza kutupa shehena toka melini, ¹⁹siku ya tatu kwa mikono yao wenyeve, wakatupa vyombo vy ya meli baharini. ²⁰Kulipokuwa hakuna kuonekana kwa jua wala nyota kwa siku nyngi, nayo dhoruba ikiwa inaendelea kuwa kali, hatimaye tulikata kabisa tamaa ya kuokoka.

²¹Baada ya watu kukaa siku nyngi bila kula chakula, Paulo akasimama katikati yao akasema, "Enyi watu, iliwapasa kunisikiliza na kuacha kusafiri baharini kutoka Krete, ndipo ninyi mngekuwa mmejinusuru na uharibifu huu na hasara hii. ²³Jana usiku, malaika wa Mungu yule ambaye mimi ni wake na ambaye ninamwabudu alisimama karibu nami, ²⁴naye akasema, 'Paulo usiogope, kwa kuwa ni lazima usimame mbele ya mfalme, naye Mungu amewapa salama wote wanaosafiri pamoja nawe. ²⁵Hivyo jipeni moyo, enyi watu, kwa kuwa ninamwamini Mungu kwamba yatakuwa kama vile alivyoniambia.' ²⁶Lakini hata hivyo meli yetu itakwama kwenye kisiwa fulani."

²⁷Usiku wa kumi na nne, ulipofika, tulipokuwa bado tunasukumwa na upepo katika bahari ya Adria, ilipokuwa yapata usiku wa manane, mabaharia wakahisi kwamba walikuwa

Matendo ya Mitume

wanakaribia nchi kavu.²⁸Kwa hiyo wakapima kina cha maji na kukuta kilikuwa pima ishirini^a, baada ya kuendelea mbele kidogo wakapima tena wakapata kina cha pima kumi na tano^b.²⁹Wakiogopa kwamba meli yetu ingegonga kwenye miamba, wakashusha nanga nne za nyuma ya meli, wakawa wanaomba kupambazuke.³⁰Katika jaribio la kutoroka kutoka kwenye meli, mabaharia wakashusha mashua ya kuokolea watu baharini, wakijifanya kwamba wanakwenda kushusha nanga za omo^c.³¹Ndipo Paulo akamwambia yule jemadari na maaskari, "Hawa watu wasipobaki katika meli, hamtaweza kuokoka."³²Hivyo basi wale maaskari wakakata kamba zilizoshikilia ile mashua ya kuokolea watu kwenye meli wakaicha ianguke humo baharini.

³³Kabla ya mapambazuko, Paulo akawasihi watu wote wale chakula akisema, "Leo ni siku ya kumi na nne mmekuwa katika wasiwasi mkiwa mmefunga na bila kula cho chote.³⁴Kwa hiyo nawasihi mle chakula, kwa maana itawasadid ili mweze kuishi. Kwa kuwa hakuna hata mmoja wenu atakayepoteza unywele mmoja kutoka kichwani mwake."³⁵Baada ya kusema maneno haya, Paulo akachukua mkate, akamshukuru Mungu mbele yao wote, akaumega akaanza kula.³⁶Ndipo wote wakatiwa moyo, wakaanza kula chakula.³⁷Ndani ya meli tulikuwa jumla ya watu 276.³⁸Baada ya watu wote kula chakula cha kutosha, wakapunguza uzito wa meli kwa kutupa ngano baharini.

³⁹Kulipopambazuka, mabaharia hawakuitambua ile nchi, lakini waliona ghuba yenye ufuko wa mchanga ambako waliamua kuipweleza meli kama ingewezekana.⁴⁰Kwa hiyo wakatupa nanga zote na kuziacha baharini, wakati huo huo wakalegeza kamba zilizokuwa zikishikilia usukani wa meli, kisha wakatweka tanga la mbele lishike upopo na kuisukuma meli kuelekea pwani.⁴¹Lakini wakafika mahali ambapo bahari mbili zinakutana, wakaipweleza meli ufuoni, omo ikakwama sana, ikawa haiwezi kuondolewa, lakini sehemu ya shetrid ikavunjika vipande vipande kwa kule kupiga kwa mawimbi yenye nguvu.

⁴²Wale maaskari wakapanga kuwaua wale wafungwa ili kuzuia hata mmoja wao asiogelee

^{a28} Pima 20 ni kama mita 40.

^{b28} Pima 15 ni kama mita 30

^{c30} Omo hapa maana yake ni sehemu ya mbele ya meli ambayo pia huitwa gubeti.

^{d41} Shetri – sehemu ya nyuma ya meli ambayo pia huitwa tezi.

na kutoroka.⁴³Lakini yule jemadari akitaka kuokoa maisha ya Paulo, akawazuia maaskari wasitekeleze mpango wao. Akaamuru wale wanaoweza kuogelea wajitupe baharini kwanza, waogelee mpaka nchi kavu.⁴⁴Waliosalia wangefika nchi kavu kwa kutumia mbaou au vipande nya meli iliyovunjika, hivyo ikatimia, kwamba wote wakaokoka na kufika nchi kavu salama.

Paulo Kisiwani Malta

28 Baada ya kufika nchi kavu salama, ndipo tukafahamu kwamba jina la kile kisiwa ni Malta.²Wenyeji wa kile kisiwa hicho wakatufanya ukarimu usio wa kawaida. Waliwashaa moto na kutukaribisha sisi sote kwa sababu mvua ilikuwa inanyesha na ni baridi.³Paulo alikuwa amekusanya mzigo wa kuni na alipokuwa anaweka kwenye moto, kwa ajili ya joto, nyoka mwenye sumu akatoka humo na kujisokotea mkononi mwake.⁴Wale wenyeji wa kile kisiwa walipomwona yule nyoka akining'inia mkononi mwa Paulo, wakaambiana, "Huyu mtu lazima awe ni mwuaji, ingawa ameokoka kutoka baharini, haki hajjamwacha aishi."⁵Lakini Paulo akamkung'utia yule nyoka ndani ya moto wala ye ye hakupata madhara yo yote.⁶Watu walikuwa wanangoja avimbe au aanguke ghafula na kufa. Lakini baada ya kungoja kwa muda mrefu na kuona hakuna cho chote kisicho cha kawaida kilichomtokea, wakabadili mawazo yao na kuanza kusema kwamba ye ye ni Mungu.

⁷Basi karibu na sehemu ile, palikuwa na shamba kubwa la mtu mmoja kiongozi wa kile kisiwa, aliyeitwa Publio, ambaye alitupokea akatuhudumia kwa ukarimu mkubwa kwa muda wa siku tatu.⁸Baba yake Publio alikuwa mgonjwa kitandani, akiwa anaumwa homa na kuhara damu. Paulo akaingia ndani ili kumwona na baada ya maombi, akaweka mikono juu yake na kumponya.⁹Jambo hili lilipotukia, watu wote wa kisiwa kile waliokuwa wagonjwa wakaja, nao wakaponywa.¹⁰Wakatupa heshima nytingi, nasi tulipokuwa tayari kusafiri kwa njia ya bahari, wakapakia melini vitu vyote tulivyokuwa tunavihitaji.

Paulo Anawasili Rumi

¹¹Miezi mitatu baadaye tukaanza safari kwa meli iliyokuwa imetia nanga kwenye kisiwa hicho kwa ajili ya majira ya baridi. Hii ilikuwa meli ya Aleksandria yenye alama ya miungu pacha waitwao Kasta na Poluksi.¹²Kituo chetu

Matendo ya Mitume

cha kwanza kilikuwa Sirakusa na tukakaa huko siku tatu, ¹³Kisha tukang'oa nanga tukafika Regio siku iliyofuata, upopo mkali wa kusi ukavuma, na siku ya pili yake tukafika Puteoli. ¹⁴Huko tukawakuta ndugu, nasi tukakaribishwa tukae nao kwa siku saba. Hivyo tukaendelea na safari mpaka Rumi. ¹⁵Ndugu wa huko Rumi waliposikia habari zetu, walikuja mpaka Soko la Apio na mahali paitwapo 'Mikahawa Mitatu' kutulaki. Paulo alipowaona, alimshukuru Mungu akatiwa moyo. ¹⁶Tulipofika Rumi, Paulo aliruhuswa kuishi peke yake akiwa na askari wa kumlinda.

Paulo Ahubiri Rumi Chini Ya Ulinzi'

¹⁷Siku tatu baadaye Paulo akawaita pamoja viongozi wa Kiyahudi. Walipokwisha kukusanyika akawaambia, "Ndugu zangu, ingawa sikufanya jambo lo lote dhidi ya watu wetu au dhidi ya desturi za baba zetu, lakini nilikamatwa huko Yerusalemu nikakabidhiwa kwa Warumi. ¹⁸Wao walipokwisha kunihoji, wakataka kuniachia huru kwa sababu hawakuona kosa lo lote nililolifanya linalostahili adhabu ya kifo. ¹⁹Lakini Wayahudi walipopinga uamuzi huo, nililazimika kukata rufaa kwa Mfalme, ingawa sikuwa na lalamiko lo lote juu ya taifa langu, ²⁰basi ili niseme nanyi, kwa kuwa ni kwa ajili ya tumaini la Israeli nimefungwa kwa minyororo."

²¹Wakamjibu, "Hatujapokea barua zo zote kutoka Uyahudi zinazokuhusu, wala hapana ndugu ye yote aliyejua hapa ambaye ametoa taarifa au kuzungumza jambo lo lote baya juu yako. ²²Lakini tungependa kusikia kutoka kwako unalofikiri kwa sababu tunajua kwamba kila mahali watu wanazungumza mabaya kuhusu jamii hii."

²³Baada ya kupanga siku ya kuonana naye, watu wengi wakaja kuanzia asubuhi hadi jioni akawaeleza na kutangaza kuhusu Ufalme wa Mungu akijaribu kuwahadithia juu ya Yesu kutoka katika Sheria ya Mose na kutoka Manabii. ²⁴Baadhi wakasadiki kwa yale aliyosema, lakini wengine hawakuamini. ²⁵Hivyo hawakukubaliana, nao walipokuwa wanaondoka, Paulo akatoa kauli moja zaidi: "Roho Mtakatifu alinena kweli na baba zenu aliyosema mambo yale yaliyomhusu Bwana Yesu kwa kinywa cha Isaya kwamba,

²⁶" 'Nenda kwa watu hawa na useme,
"Kweli mtasikiliza lakini kamwe

hamtaelewa,
kweli mtatazama, lakini hamtaona,"
²⁷kwa kuwa miyo ya watu hawa imekuwa
migumu,
na masikio yao ni mazito kusikia,
nao wamefumba macho yao.
Wasije wakaona kwa macho yao,
na kusikiliza kwa masikio yao,
wakaelewa kwa miyo yao na kugeuka,
nami nikawaponya.'

²⁸"Basi na ijulikane kwenu kwamba, huu wokovu wa Mungu umeperekwa kwa watu Mataifa, nao watasikiliza." ²⁹Naye akiisha kusema maneno haya, Wayahudi wakaondoka wakiwa na hoja nydingi mionganoni mwao.

³⁰Kwa miaka miwili mizima Paulo alikaa huko kwenye nyumba yake mwenyewe aliyokuwa amepanga. Akawakaribisha wote waliokwenda kumwona. ³¹Akihubiri Ufalme wa Mungu na kufundisha mambo yale yaliyomhusu Bwana Yesu Kristo, kwa ujasiri wote na bila kizuizi cho chote.